№ 3. Brześć nad Bugiem, dn. 25 sierpnia (za maj) 1921 r. Rok. I.

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POLESKIEGO.

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI: Brześć n/B., Poleski Urząd Wojewódzki.

Cena pojedyńczego egzemplarza 50 mk.

TREŚĆ DZIAŁU URZĘDOWEGO.

I. 46. 47. Wykaz ustaw i rozporządzeń ogłoszonych od dn. 1 do dn. 31 maja 1921 r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej i w Monitorze Polskim, mających moc obowiązującą na terenie Województwa Poleskiego.

II. 48. Obwieszczenie Wojewody do ludności w sprawie składania deklaracji o posiadaniu koni, mułów i osłów.

III. 49. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie kwest. 50. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie wzajemnego stosunku naczelników rejonowych i policji państwowej. 51. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie formułowania wniosków przez władze administracyjne I-ej instancji. 52. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie wydawania kart na broń funkcjonarjuszom policji państwowej. 53. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie wydawania paszportów zagranicznych. 54. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie przestrzegania przepisów o podatku stemplowym. 55. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie nadzoru nad linjami telegraficznemi i telefonicznemi. 56. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie postępowania przy rozprawach karno-administracyjnych. 57. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie ochrony praw duchownych prawosławnych. 58. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie roztoczenia opieki nad repatrjantami. 59. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie zapobiegania sprzedaży mundurów wojskowych przez zdemobilizowanych żołnierzy. 60. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie korzystania z opieki lekarskiej bezterminowo urlopowanych żołnierzy. 61. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie przestrzegania obieralności zarządów gminnych. 62. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie inspekcji Urzędów gminnych i Magistratów. 63. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie powołania do życia T. R. P. 64. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie wyborów do T. R. P. 65. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie przestrzegania godzin pracy w przemyśle i handlu. 66. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie nieodpowiedniego zużytkowania benzyny „rolniczej“. 67. Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie opłat stemplowych. 68. Okólnik Wojewody do Starostów o sposobie wydawania zezwoleń na otrzymanie soli dla celów przemysłowych. 69. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie akcji opiekuńczo-ratowniczej wśród ludności Województwa Poleskiego. 70. Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie wcielenia do Urzędu Wojewódzkiego Dyrekcji Robót Publicznych.

IV. 71. Ruch służbowy w ciągu miesiąca maja 1921 r. a) w Urzędzie Wojewódzkim. b) w Starostwach.

V. 72. 73. Postanowienia i instrukcje.

VI. 74. Zarządzenia Władz Naczelnych.

TREŚĆ DZIAŁU NIEURZĘDOWEGO.

R. Merecki: Układ grup wiekowych ludności Województwa Poleskiego.

Inspekcja powiatów Województwa Poleskiego.

Rocznica Konstytucji 3-go Maja.

Stuletnia rocznica śmierci Napoleona.

Wizytacja kanoniczna J. E. Ks. Biskupa Łucko-Żytomierskiego.

Mianowanie Sędziów Honorowych.

Ogłoszenia o zagubionych dokumentach.

DZIAŁ URZĘDOWY.

I.

Wykaz Ustaw i Rozporządzeń ogłoszonych od dnia 1 do 31 maja 1921 r., mających moc obowiązującą na terenie Województwa Poleskiego.

46.

W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej:

Nr. 38 z dnia 7 maja 1921 r.

Poz. 226. Ustawa z dnia 15 kwietnia 1921 r. w sprawie powołania Państwowej Rady Kolejowej.

Poz. 227. Ustawa z dnia 15 kwietnia 1921 r. o zmianie artykułów 10 i 12 ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (Dz. Pr. z 1918 r. Nr. 19 poz. 56).

Poz. 228. Ustawa z dnia 15 kwietnia 1921 r. w sprawie powołania felczerów do czynnej służby wojskowej.

Poz. 229. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 16 marca 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Aprowizacji, w przedmiocie uposażenia kierowników(czek) i nauczycieli(lek) publicznych ludowych szkół rolniczych oraz ustanowienia opłat uczniów i uczenic publicznych ludowych szkół rolniczych za koszty utrzymania w internatach szkolnych.

Poz. 232. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 22 kwietnia 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie pomocy rolnej w roku 1921 r.

№ 39 z dnia 19 maja 1921 r.

Poz. 235. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 marca 1921 roku o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze 12 października 1920 r.

Poz. 236. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 1921 r. w przedmiocie zmiany postanowień artykułów 12, 27, 37 i 38 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. do Ustawy Tymczasowej z dn. 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P.P. Nr. 65 poz. 395) o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (Dz. Ust. Nr. 90 poz. 490).

Poz. 238. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 8 marca 1921 r. w przedmiocie obrotu drożdżami między poszczególnymi obszarami Rzeczypospolitej.

Poz. 239. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 21 kwietnia 1921 r. wydane w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego w przedmiocie trybu postępowania w Komisjach Odwoławczych, utworzonych w myśl ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej.

Poz. 242. Rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 26 kwietnia 1921 r. w przedmiocie uzupełnienia art. 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewożenia i ekshumacji zwłok (Dz. Ust. Nr. 42 poz. 257 1920 r.).

Poz. 243. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 kwietnia 1921 r. w przedmiocie utworzenia Izb Skarbowych na obszarze ziem, objętych umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisaną w Rydze dnia 12 października 1920 r.

Poz. 246. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 kwietnia 1921 r. w sprawie uzupełnienia rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. № 52 poz. 320) w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. № 7 poz. 44) o obywatelstwie Państwa Polskiego.

№ 40 z dnia 21 maja 1921 r.

Poz. 247. Rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 30 kwietnia 1921 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej, oraz w przedmiocie wydawania środków leczniczych.

№ 41 z dnia 28 maja 1921 r.

Poz. 248. Ustawa z dnia 10 maja 1921 roku o uregulowaniu podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Poz. 250. Ustawa z dnia 10 maja 1921 roku o wypuszczeniu serji II biletów skarbowych.

Poz. 251. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1921 r. w sprawie rozciągnięcia na ziemie przyłączone do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. mocy obowiązujących ustaw i przepisów o opodatkowaniu wódki.

Poz. 253. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 25 kwietnia 1921 r. w przedmiocie ustalenia terminów dla załadowania i wyładowania wagonów 30-tonnowych.

Poz. 255. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 30 kwietnia 1921 r. w sprawie podwyższenia opłat komisowego i wprowadzenia niektórych zmian w dziale b) „Przepisów o kolejowych ajencjach celnych“, (Dz. Ust. Nr. 12 z 1920 r., poz. 67 i Nr. 31 z 1921 r. poz. 186).

Poz. 256. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 kwietnia 1921 r. w przedmiocie przedłużenia zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920.

Poz. 257. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 2 maja 1921 r. w sprawie podwyższenia, zawartych w taryfie osobowej i bagażowej opłat za przewóz bagażu, przesyłek nadzwyczajnych oraz czasopism, broszur i książek.

Poz. 259. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 6 maja 1921 r. w sprawie przedłużenia terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czesko-słowackich.

№ 42 z dnia 29 maja 1921 r.

Poz. 261. Ustawa z dnia 24 maja 1921 r. w przedmiocie amnestji z powodu uchwalenia Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r.

№ 43 z dnia 31 maja 1921 r.

Poz. 262. Ustawa z dnia 13 maja 1921 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. Ust. z r. 1919 Nr. 85, poz. 464).

Poz. 263. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 marca 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości

w przedmiocie oznaczenia terminów do sprzedaży z licytacji w b. zaborze rosyjskim majątków nieruchomych.

Poz. 264. Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z dnia 27 kwietnia 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości w przedmiocie postępowania przy parcelacji posiadłości ziemskich, prowadzonych przez osoby prywatne.

Poz. 265. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 6 maja 1921 r. w przedmiocie zmian i uzupełnień Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Poz. 266. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 12 maja 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia na przewozy kolejami wąskotorowemi zmian i uzupełnień taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 40, poz. 243).

47.

W Monitorze Polskim:

№ 99 z dnia 2 maja 1921 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 kwietnia 1921 roku w przedmiocie rozciągnięcia na Ziemie Wschodnie mocy ustaw o dostarczaniu środków przewozowych do budowy i utrzymania dróg i mostów i o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej.

№ 101 z dnia 6 maja 1921 r.

Poz. 146. Instrukcja Ministra Aprowizacji z dnia 25 kwietnia 1921 r. w sprawie przewozu artykułów pierwszej potrzeby.

№ 102 z dnia 7 maja 1921 r.

Poz. 148. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 25 marca 1921 r. w przedmiocie udzielania stypendjów państwowych kandydatom na nauczycieli w ludowych szkołach rolniczych.

№ 106 z dnia 12 maja 1921 r.

Poz. 151. Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z dnia 30 grudnia 1920 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie djet i kosztów podróży członków komisji ziemskich.

№ 108 z dnia 14 maja 1921 r.

Poz. 159. Przepisy, dotyczące zasad kwalifikowania i przekazywania Głównemu Urzędowi Ziemskiemu przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych majątków państwowych przeznaczonych do parcelacji.

Poz. 160. Obwieszczenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 23 kwietnia 1921 r. o podwyższeniu taksy leczenia w Państwowym Szpitalu dla psychicznie chorych w Tworkach.

Nr. 109 z dnia 17 maja 1921 r.

Poz. 161. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 kwietnia 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych, w przedmiocie określenia władz, powołanych do przyjmowania oświadczeń o wyborze obywatelstwa (opcji) w myśl Traktatu Ryskiego.

Poz 162. Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 26 kwietnia 1921 r. Nr. 15691/803/IV w przedmiocie przesyłek pocztowych „Poste-restante“.

Nr. 114 z dnia 23 maja 1921 r.

Poz. 165. Przepisy o organizacji Głównej Komendy Policji Państwowej.

Nr. 116 z dnia 25 maja 1921 r.

Poz. 170. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 maja 1921 r. w przedmiocie wolnego handlu węglem brunatnym i brykietami węglowemi.

Nr. 119 z dnia 30 maja 1921 roku.

Poz. 177. Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z dnia 21 kwietnia 1921 r. w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 22 października 1919 r. o warunkach upoważnienia instytucji społecznych do przeprowadzania parcelacji większych posiadłości ziemskich.

II.

48.

Obwieszczenie w sprawie składania deklaracji o posiadaniu koni, mułów i osłów.

Art. 1.

Na zasadzie art. 1 Rozkazu Naczelnego Wodza z dn. 15-go lutego 1920 roku D. U. Z. C. Z. W. Nr. 21 poz. 540 w sprawie świadczeń wojennych i rekwizycji na obszarze podległym b. Z. C. Z. W., zgodnie z Ustawą z dnia 4-go lutego 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 16 p. 93). zarządza się na terytorjum Województwa Poleskiego obowiązek składania deklaracji o posiadaniu koni, mułów i osłów, bez względu na ich wiek, rodzaj (płeć), pochodzenie, lub przeznaczenie.

Art. 2.

Deklaracje winny być składane ustnie lub piśmiennie w Urzędzie gminnym (Magistracie), właściwym dla miejscowości, w której deklarowane zwierzę znajduje się.

Termin składania deklaracji obowiązuje w przeciągu dwuch tygodni od dnia ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Art. 3.

Do składania deklaracji obowiązane są wszystkie osoby fizyczne i prawne, w których posiadaniu znajdują się wymienione w art. 1-ym zwierzęta.

Art. 4.

Deklaracja winna zawierać:

a) imię i nazwisko, oraz miejsce zamieszkania osoby zgłaszającej,
b) imię i nazwisko, oraz miejsce zamieszkania właściciela zgłoszonych zwierząt,
c) ilość, rodzaj (płeć), wiek, maść, wzrost, odmianę (rasę), tudzież stan i miejsce postoju zgłaszanych zwierząt w chwili deklaracji.

Szczegóły uwidocznione w punkcie „c“ winny być podane możliwie jaknajdokładniej z uniknięciem ogólnikowych określeń, jak np. młody, wysoki i t. p.

Art. 5.

Zarządzonemu w artykułach powyższych obowiązkowi deklarowania nie podlegają zwierzęta:

a) Należące do Ambasad, Misji Zagranicznych, lub Konsulatów oraz zwierzęta przeznaczone do osobistego użytku osób, którym przysługuje prawo zakrajowości.

b) Pozostające na etatach poszczególnych oddziałów lub instytucji wojskowych.
c) Znajdujące się w posiadaniu urzędów, organów i zakładów państwowych i samorządowych.

Uwaga I: Ewidencję zwierząt wyszczególnionych w punkcie b. utrzymywać będą właściwe władze wojskowe.

Uwaga II: Sposób składania deklaracji zwierząt, pozostających w posiadaniu urzędów, organów i zakładów państwowych lub samorządowych określony zostanie osobnem zarządzeniem.

Art. 6.

Obowiązkowa deklaracja nie ogranicza w niczem praw osoby deklarującej, wynikających ze stosunku prawnego, w jakim do zwierząt tych zgłaszający pozostaje.

Art. 7.

Składający deklarację winni są o każdym wypadku śmierci, utraty, pozbycia lub przeniesienia do innej gminy zgłoszonego zwierzęcia zawiadomić w przeciągu 7-miu dni od chwili zaszłego faktu właściwy urząd gminny miejski lub wiejski.

W zawiadomieniu należy podać szczegóły umożliwiające odpowiednie sprostowanie pierwotnego zgłoszenia.

W tym samym terminie 7-miu dni winny być zgłoszone we właściwych urzędach gminnych (magistratach) wszystkie te zwierzęta, w których posiadanie wejdą osoby, obowiązane do składania deklaracji, po upływie terminu określonego w art. 2.

Art. 8.

Treść zgłoszeń, dokonanych w myśl powyższych artykułów, będzie uwidoczniana przez Urząd gminny (magistrat) w księdze ewidencji koni wzór „A".

Osoby deklarujące otrzymają po zapisaniu zgłoszenia do księgi „A" zaświadczenia, stwierdzające zgłoszenie deklaracji.

Art. 9.

Osoby winne niezłożenia deklaracji w przepisanym terminie, lub złożenia deklaracji niezgodnej ze stanem faktycznym, będą karane w drodze administracyjnej w myśl rosporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 listopada 1920 r. (Dz. U. Z. T. P. i E. Nr. 4 poz. 30) grzywną do 30.000 mk. polskich lub 3-ma miesiącami aresztu.

(—) *Walery Roman*
Wojewoda Poleski.

Brześć n/B. dnia 1 maja 1921 r.

III.

49.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie kwest.

Poniżej zamieszczony okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych podaję do wiadomości i ścisłego zastosowania się.

Brześć n/Bugiem, dn. 4 maja 1921 r. (Nr. I.697/3).

Za Wojewodę:
(—) *J. Sienkiewicz.*

Prostując postanowienia § 5 okólnika Nr. 446 z dnia 4 lutego 1921 r. Nr. BB. 5122/I, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że do udzielania pozwoleń na kwesty, połączone ze sprzedażą biletów wygrywających, oraz licytacje dobroczynne, kompetentne są, w myśl §§ 5, 6 i 9 rozporządzenia wykonawczego Ministerstwa Skarbu do ustawy z dnia 21 marca 1920 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Nr. 31 poz. 180), ogłoszonego w Monitorze Polskim Nr. 143 ex 1921, Ministerstwo Skarbu, względnie Jeneralna Dyrekcja Loterji Państwowych i władze skarbowe I lub II instancji, po porozumieniu się z miejscową władzą administracyjną I lub II instancji, a nie władze administracyjne II instancji, jak to mylnie podano w pomienionym na wstępie.

Minister:
(—) *Skulski* w. r.

50.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie wzajemnego stosunku Naczelników Rejonowych i Policji Państwowej.

Ze względu na miejscowe stosunki i wielkie przestrzenie poszczególnych powiatów, wchodzących w skład Województwa Poleskiego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych narazie postanowiło zachować podział Starostw na rejony.

Zgodnie z powyższą decyzją wyjaśniam, że Naczelnicy Rejonów, działając z ramienia odnośnych Starostw, mają, na terenie powierzonych sobie rejonów, prawo wydawania zleceń Policji Państwowej w zakresie służby bezpieczeństwa publicznego i czynności wykonawczych.

Naczelnicy Rejonów wydają polecenia policji Państwowej za pośrednictwem Komendantów Rewirów (obwodów). Bezpośrednie wydawanie poleceń posterunkom policji, w gminach, dopuszczalne jest w wypadkach nagłych i nadzwyczajnych; o wydanych bezpośrednio zarządzeniach należy zawiadomić natychmiast odnośnych Komendantów Rewirów.

W myśl art, 2 i II Ustawy o Pol. Państw. z dnia 24 lipca 1919 r. oraz art. II rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów (Dz. Ust. r. 1919 Nr. 90, poz. 489), policja obowiązana jest wykonywać zarządzenia Naczelnika Rejonu w zakresie wykonania zarządzeń Starosty, t. j. aresztowania, przymusowego doprowadzenia do Urzędu Naczelnika Rejonu, asystencji celem sporządzenia protokułu i t. p.

Powołując się na rozkaz Komendy Głównej Pol Państw. Nr. 104 z dnia 4/III-21 r. wyjaśniam, że stosunek Komendantów obwodowych (Rewirów) Pol. Państw., istniejących w poszczególnych rejonach, do Naczelników odnośnych rejonów winien być oparty na zasadach analogicznych z zasadami ustosunkowania służbowego Komendantów Powiatowych Pol. Państw. do Starostów i regulowany w myśl art. II Ustawy o Pol. Państw. z dnia 24 lipca 1919 r. Wobec powyższego obowiązkiem Komendanta Obwodu jest informować Naczelnika Rejonu o wszelkich sprawach, związanych z utrzymaniem bezpieczeństwa publicznego w obwodzie, w wypadkach ważniejszych lub nagłych — niezwłocznie, naogół zaś za pomocą raportów ustnych i piśmiennych. O każdym wypadku wyjazdu za obręb obwodu winien Komendant Obwodu zawiadomić niezwłocznie Naczelnika Rejonu. Jednak służbowo funkcjonarjusze Policji Państwowej nie podlegają Naczelnikowi Rejonu. Naczelnicy Rejonów nie mają prawa zawieszania w urzędowaniu funkcjonarjuszów Pol. Państw., a tylko składają Staroście raporty o przekroczeniach organów policyjnych, zaś Starosta, w wypadkach uzasadnionych, żąda zawieszenia w urzędowaniu funkcjonarjuszów Pol. Państw. przez ich bezpośrednich zwierzchników.

Treść powyższego okólnika zechce Pan podać podwładnym Naczelnikom Rejonowym do wiadomości i ścisłego wykonania.

Brześć n/Bugiem, dn. 7 maja 1921 r. (Nr. I.1288/1).

Wojewoda:
(—) w. z. *J. Sienkiewicz.*

51.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie formułowania wniosków przez władze administracyjne I-ej Instancji.

Zdarzają się niejednokrotnie wypadki, że Panowie Starostowie, przedkładając daną sprawę do decyzji Województwa lub też do decyzji Ministerstwa, za pośrednictwem Województwa, nie formułują wniosku, ani go nie motywują.

Fakt ten zmusza Urząd Wojewódzki do zwracania odnośnych spraw PP. Starostom do uzupełnienia, co przewleka znacznie merytoryczne załatwienie sprawy i powoduje całkowicie zbędną pisaninę. Aby na przyszłość tego rodzaju wypadkom zapobiedz, polecam PP. Starostom: 1) by wszystkie sprawy, przedkładane władzom wyższym do decyzji, (zarówno podanie strony, jak i rekursy) zaopatrzone były w należycie umotywowany wniosek władzy administracyjnej I-ej instancji. O ile motywy, które skłaniają Panów Starostów do postawienia danego wniosku, zawarte są w wyniku przeprowadzonych w odnośnej sprawie dochodzeń, których akta są dołączone, mogą PP. Starostowie, dla uniknięcia przedkładania długich sprawozdań, opisujących przebieg sprawy, powołać się jedynie, że motywem wniosku jest wynik dochodzeń, uwidocznionych w takim to a takim załączonym akcie.

Równocześnie Województwo na jedną jeszcze w urzędowaniu władz administracyjnych I-ej instancji dostrzeżoną niewłaściwość musi zwrócić uwagę PP. Starostów, a mianowicie: tę, że przy przeprowadzaniu dochodzeń zbyt często ograniczają się władze administracyjne I-ej instancji do polecenia zbadania danej sprawy organom Policji Państwowej lub Urzędom gminnym i jedynie na podstawie ustalonego przez te organa stanu rzeczy opierają swe decyzje.

Ten sposób przeprowadzania dochodzeń z jednej strony obarcza zbytnio pracą organa Policji Państwowej i urzędy gminne, z drugiej, zwłaszcza w sprawach zawilszych, do których wyświetlenia potrzebna jest dokładna znajomość odnośnych przepisów ustawowych, nie daje tak dokładnego wyniku, któryby mógł służyć za podstawę merytorycznego zdecydowania danej sprawy.

Polecam przeto PP. Starostom, by we wszelkich ważniejszych sprawach nie opierali się jedynie na wyniki dochodzeń, przeprowadzonych przez organa Policji Państwowej lub urzędy komunalne, lecz polecali zbadanie sprawy odpowiednio ukwalifikowanemu urzędnikowi Starostwa, który dochodzenia te winien przeprowadzać bądź na miejscu, przy sposobności wyjazdów komisyjnych w innych sprawach, bądź przez wzywanie potrzebnych do wyjaśnienia danej sprawy osób do Urzędu Starościńskiego.

Brześć n Bugiem, dnia 14 maja 1921 r. (Nr. I.1246 1).

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

52.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie wydawania kart na broń funkcjonarjuszom Policji Państwowej.

Na zasadzie Okólnika M. S. W. z dn. 5 lutego 1921 r. Nr. 448 (Dz. Urz. M. S. W. ex 1921 r. Nr. 3 p. 77) polecam PP. Starostom, aby karty na broń i karty łowieckie były wydawane tylko tym funkcjonarjuszom Policji Państwowej, którzy, poza zachowaniem obowiązujących w tych sprawach przepisów, wykażą się odnośnem pisemnem zezwoleniem przełożonych władz, a mianowicie: o ile chodzi o niższych funkcjonarjuszów — pozwoleniem Komendanta Okręgowego, o ile zaś chodzi o wyższych — Komendanta Głównego Policji Państwowej.

Brześć nad Bugiem, dn. 17 maja 1921. (Nr. I. 1399/I).

Wojewoda:
(—) *w. z. J. Sienkiewicz.*

53.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie wydawania paszportów zagranicznych.

Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie zgłaszają się osoby, pochodzące z powiatów Województwa Poleskiego, z zażaleniem, iż Starostowie odmawiają im wydawania paszportów zagranicznych na miejscu, skierowując petentów do Warszawy.

Wobec powyższego wyjaśniam, iż, w myśl polecenia Min. Wew. Nr. 250 z dn. 8.4. b. r. treść którego była podana do ogólnej wiadomości przez rozplakatowanie obwieszczenia z dn. 12.4. b. r. we wszystkich powiatach, wydawanie paszportów zagranicznych uskuteczniają władze administracyjne I-instancji, czyli Starostwa i — przeto kierowanie petentów w tym względzie do Ministerstwa jest niedopuszczalne. Jednocześnie polecam donieść niezwłocznie do tut. Urzędu, czy zaszły na terenie powierzonego Panu Starostwa wypadki kierowania osób, ubiegających się o uzyskanie paszportów zagranicznych, do Ministerstwa, a o ile zaszły, to na jakiej podstwie i zasadzie.

Brześć n Bugiem, dn. 24 maja 1921 r. (Nr. I-1215/4)

Wojewoda:
(—) *w. z. M. Downar-Zapolski.*

54.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie przestrzegania przepisów o podatku stemplowym.

Stwierdzono, że niektóre urzędy starościńskie i podległe im urzędy rejonowe oraz urzędy gminne nie przestrzegają obowiązujących przepisów o opłatach stemplowych przy zawieraniu umów na dostawy rządowe, oraz przy przyjmowaniu dokumentów, jak ofert, rachunków, zaświadczeń, podań i t. p. Nie opłacone podatkiem stemplowym dokumenty częstokroć zwracane są, po rozpatrzeniu sprawy, według przynależności, petentom, lub przekazywane do składnic bez decyzji co do uregulowania podatku stemplowego.

Ponieważ postępowanie takie naraża Skarb Państwa na straty, przeto Urząd Wojewódzki poleca wydać stosowne zarządzenia, zmierzające do usunięcia powyższych uchybień.

W związku z powyższem wyjaśniam, że stosownie do art. 11 obowiązującego Rozporządzenia b. Komisarza Generalnego Z. C. Z. W. z dnia 23 października 1919 r. (Dz. Urz. Nr. 26/19 r. poz. 273), instytucje administracyjne i funkcjonarjusze rządowi, jak również organa samorządowe, w wypadkach, jeżeli im będą przedstawione dokumenty nie opłacone lub nieprawidłowo opłacone podatkiem stemplowym, niezwłocznie odsyłają autentyczne dokumenty lub ich odpisy do właściwych Inspektoratów Skarbowych, które powołane są do rozpatrywania spraw skarbowo-karnych. Przy skierowywaniu dokumentów jednocześnie komunikować należy Inspektoratom Skarbowym adresy osób, uczestniczących w zawarciu umów, kontraktów. dokumentów, z pogwałceniem przepisów o podatku stemplowym lub też osob i instytucji, które dokument takowy wydały.

Brześć n/Bugiem, dn. 30 maja 1921 r. (Nr. I. 1595/1)

Wojewoda:
(—) *w. z. J. Sienkiewicz.*

55.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie nadzoru nad linjami telegraficznemi i telefonicznemi.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów zawiadomiło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że w ostatnich czasach zdarzają się coraz częściej uszkodzenia linji telegraficznych i telefonicznych, powodowane czy to przez cięcie drzew przydrożnych, bez przedsięwzięcia odpowiednich środków ostrożności i bez zawiadomienia organów nadzorczych telegrafu, czy to przez kradzież z linji słupów, drutu lub izolatorów, albo nawet przez umyślne przerywanie komunikacji telegraficznej i telefonicznej w celach przeciwpaństwowych.

Wobec tego, iż pomienione czyny, pomijając bardzo znaczne straty materjalne, szkodzą najżywotniejszym interesom Państwa, polecam Panu przedsięwziąść niezwłocznie jaknajenergiczniejsze zarządzenia, celem powstrzymania tego rodzaju przestępstw. Zechce Pan przeto drogą pouczenia podwładnych organów, władz komunalnych i szerokiej ludności, przestrzedz wszystkich, iż przestępstwa, przewidziane przez art. 556 i 562 K. K. (uszkodzenie telefonu lub telegrafu) podlegają orzecznictwu sądów doraźnych (Uchwała Sejmowa z dnia 30.6. 1919 r. i Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 13.1.1921 r. — rozciągnięte na ziemiach, przynależnych do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie z Rosją — Uchwałą Rady Ministrów z dn. 13.4. b. r.) i że za popełnienie ich rozmyślnie może być wymierzona kara śmierci.

Brześć nad Bugiem, dn. 31 maja 1921 r. (I. 871/1)

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

56.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie postępowania przy rozprawach karno-administracyjnych.

Przy postępowaniu i rozprawach administracyjno — karnych zauważyłem:

1) że niektóre Starostwa, powierzonego mi Województwa, nie stosują się do właściwych rozporządzeń;

2) że rozprawy przeprowadzane są niedbale a nawet niezgodnie z obowiązującymi przepisami

3) że stosowany jest rodzaj kary bez żadnych motywów, iż jest on najbardziej celowym;

4) że nie są sprawdzane, przedstawiane przez oskarżonego nowe dowody i okoliczności, które mogą mieć dla oceny czynu istotne znaczenie; z tego powodu instancja odwoławcza zmuszona jest zwracać całą sprawę Starostwu, w celu przeprowadzenia dodatkowego dochodzenia, co powoduje zwłokę w wykonaniu orzeczenia i zupełnie zbyteczną korespondencję.

Dla uniknięcia tego, polecam PP. Starostom na przyszłość, by, przy podobnego rodzaju postępowaniach, ściśle zastosowywali się do rozporządzenia P. Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 5 listopada 1920 r. (Dz. Urz. b. Z. T. P. i E. Nr. 4 poz. 31) a w szczególności, aby zwrócili uwagę:

1) na bezwarunkowo ścisłe wykonanie art. 3, 4, 6, 7 i 10.

2) że, zgodnie z rozporządzeniem P. Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 5 III-21 r., (Dz. Ust. Nr. 23 poz. 134) zakomunikowanego Panu dn. 25 IV-21 r. Nr. 257, kara grzywny, w wypadku stwierdzonym w drodze właściwej nieściągalności, ulega zmianie na areszt w takim stosunku, jaki zachodzi pomiędzy najwyższymi wymiarami kary pieniężnej i aresztu, przewidzianymi we właściwej, uprawniającej Pana do karania w drodze administracyjnej, ustawie. Z tego wynika, że art. 14 Rozporządzenia P. Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 5 XI-20 r. ulega powyższej zmianie;

3) że, w myśl Rozporządzenia P. Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 5 listopada 1920 r., (Dz. Urz. Z. T. P. i E. Nr. 4 poz. 32 art. 1) przy wymierzaniu kary należy mieć na względzie, aby zastosowana była jedna z kar, bądź bezwzględny areszt, bądź też grzywna.

O ile zastosowaną jest kara grzywny, to w orzeczeniu należy nadmienić, iż, w razie nieściągalności, zamienioną jest na areszt w wyżej wymienionym stosunku.

4) aby odwołanie, wraz z aktami sprawy, po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia orzeczenia, względnie od dnia doręczenia odpisu orzeczenia, było bezzwłocznie odsyłane do Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego;

5) aby miesięczne wykazy rozpraw administracyjno-karnych były wysyłane do Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego, za każdy miesiąc oddzielnie i nie później, jak przed dn. 5 następnego miesiąca.

Brześć nad Bugiem, dn. 17 maja 1921 r. (Nr. II-502/1).

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

57.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie ochrony praw duchownych prawosławnych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 12 kwietnia r. b. Nr. 2938, na skutek zażalenia prawosławnego biskupa Włodzimierza, złożonego w Min. Wyzn. Relig. i Oświec. Publ. w dn. 3 kwietnia r. b. za Nr. 363, powiadomiło, że władze miejscowe, w granicach grodzieńskiej prawosławnej djecezji, bezprawnie zajmują na rozmaite cele budynki, należące do prawosławnych parafji: zachodziły wypadki, że z czterech domów, należą-

cych do cerkwi, ani jednego nie zostawiano do użytku prawosławnego księdza lub zmuszono prawosławnego księdza w ciągu 24 godzin zwolnić część mieszkania po jakąś kancelarję.

Ze względu więc na bezprawne tego rodzaju postępowanie polecam PP. Starostom przyjąć do wiadomości oraz pouczyć podwładne organa, iż na zasadzie art. 26 Dekretu o organizacji władz z dnia 13/I-1918 r. Nr. 1 Dz. P. P. wykonywanie wszelkich praw i opieki Państwa, w sprawach wyznaniowych, należy do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a wykonywanie zarządu państwowego w stosunku do wszelkiego rodzaju dóbr pocerkiewnych i poduchownych, zostało aż do uregulowania tytułu własności tych dóbr, oddane w myśl Dekretu z dnia 16/XII-1918 r. (Dz, P. Nr. 21 poz. 67), Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych; przeto tylko Ministerstwo Wyzn. Relig. i Oswiec. Publicz. w porozumieniu z Ministerstwem Roln. i Dóbr Państwowych, jest uprawnione do decyzji w sprawach czasowego zajęcia budynków i gruntów pocerkiewnych na inne cele. Wszelkie przeto zarządzenia władz miejscowych, wydane bez upoważnienia Ministerstwa W. R. i O. P., względnie Ministerstwa Roln. i Dóbr Państwowych, są bezwzględnie niedopuszczalne.

Brześć nad Bugiem, dnia 23 maja 1921 r. (II-360/I).

Wojewoda:
(—) *w. z. Zapolski-Downar.*

58.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie roztoczenia opieki nad repatrjantami.

Wobec danego przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej polecenia Delegatom Opieki Społecznej przygotowania schronisk na pomieszczenie repatrjantów, mających prawo do korzystania z opieki społecznej ze względu na stan zdrowia lub sytuację rodzinną (dzieci) i brak środków do życia, polecam Panom Starostom okazać jaknajenergiczniejsze współdziałanie, tudzież zarządzić, aby podwładne im organa okazywały jaknajdalej idącą pomoc Delegatom przy zorganizowaniu i prowadzeniu przez nich tej akcji, zwłaszcza przy wyszukiwaniu i uzyskaniu odpowiednich lokali na schroniska.

Brześć n/B., dn. 25 maja 1921 r. (Nr. 11-459/2).

Wojewoda:
(—) *w. z. M. Zapolski-Downar.*

59.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie zapobiegania sprzedaży mundurów wojskowych przez zdemobilizowanych żołnierzy.

Celem zapobieżenia sprzedawania przez zdemobilizowanych żołnierzy Wojsk Polskich, względnie inne osoby cywilne, części umundurowania, pozostawionego urlopowanym, w myśl instrukcji demobilizacyjnej, do czasowego użytku, które mnożą się z dniem każdym ze znaczną stratą dla Skarbu Państwa, polecam Starostwom:

1) aby podały do publicznej wiadomości, w sposób w danej miejscowości używany, że sprzedaż lub wyzbycie się części umundurowania wojskowego pochodzenia rządowego (Rozkaz M. S. Wojsk. z dn. 7/XII—1920 r. Nr. I. 23757 Mob.), nie wyłączając bielizny i obuwia, jako przedmiotów stanowiących własność państwa, jest zabronione i będzie jako przestępstwo karnie ścigane. W szczególności, o ile czynu tego dopuściła się osoba podpadająca orzecznictwu sądów wojskowych (Tyt. I rozp. Rady Ministrów z 10/V — 1920 r. Dziennik Ustaw Nr. 59 poz. 368) — grozi jej odpowiedzialność karna z § 138 K. K. W., o ile zaś osoba, podlegająca orzecznictwu sądów cywilnych, to odpowiadać będzie w myśl art. 574 K. K. Niemniej ściganem będzie, według przepisów ustaw karnych powszechnych, nabywanie powyżej wymienionych przedmiotów względnie przyjmowanie ich w zastaw przez osoby trzecie, do wojska nie należące. (Art. 616, 617 i 618 K. K.).

2) W związku z powyższem ogłoszeniem Starostwa obowiązane są, za pomocą podległych sobie organów, tak państwowych, jak i samorządowych, zwrócić baczną uwagę na przestrzeganie powyższego zakazu przez ludność, w pierwszej zaś linji przez zawodowych handlarzy używanej odzieży, nad którymi w tym kierunku rozciągnąć należy kontrolę. Ujawnione wypadki przekroczeń należy kierować do właściwych władz sądowych, łącznie z zakwestjonowanymi przedmiotami.

3) W ścisłej łączności z kwestją powyżej poruszoną pozostaje sprawa zwrotu przez bezterminowo-urlopowanych części odzieży wojskowej, wypożyczonej im w chwili zwolnienia z wojska.

Punkt 4 załączonego w odpisie rozkazu M. S. Wojsk. z dnia 17 II-1920 r. (Dziennik Rozkazów Nr. 4 poz. 78) wyjaśnia, komu, w jakich warunkach i jakie przedmioty ekwipunku wojskowego mogą być pozostawione do czasowego używania. (Rozkaz M. S. Wojsk. z dn. 27/XI-1920 r.). Jako ostateczny termin, do którego wypożyczone przedmioty winny być zwrócone, ustala rozkaz i t. d. w którym bezterminowo urlopowany może zapracować na kupno ubrania cywilnego, o ile, oczywiście, takowego nie posiada, w tym bowiem wypadku winien on jest wypożyczone przedmioty zwrócić natychmiast po powrocie do domu.

Pomimo tych pouczeń, udzielonych przez władze wojskowe, wypadki niezwracania części umundurowania przez bezterminowo urlopowanych są tak liczne, że zniewalają władze państwowe do interwencji wobec opieszałych.

W pierwszym przeto rzędzie należy zwrócić się do bezterminowo urlopowanych przy pomocy ogłoszeń, ustnych wezwań, komunikatów w prasie codziennej, po wsiach, również w czasie liczniejszego gromadzenia się ludzi za pośrednictwem duchowieństwa i t. p. — z wezwaniem, aby osoby, które znajdują się w posiadaniu wypożyczonych przez oddziały wojskowe części umundurowania, a mają już ubrania cywilne, lub też odpowiednie środki na ich sprawienie, ubrania te natychmiast zwróciły.

Przedmioty zwracane odsyłać winni bezterminowo urlopowani do P. K. U. względnie, w razie zbyt uciążliwej komunikacji z nią, do najbliższego Komisarjatu, posterunku policji lub żandarmerji wojskowej.

4) Kontrolę indywidualną, jaką Starostwa powinny rozciągnąć w kwestji niniejszej, zorganizować należy wedle następujących wytycznych:

a) w gminach wiejskich oraz miastach i miasteczkach, gdzie przypuścić można ze strony organów samorządowych dokładną znajomość stosunków poszczególnych mieszkańców, winni są wójci (burmistrze) i sołtysi utrzymywać nad przybyłymi do domu bezterminowo urlopowanymi kontrolę, co się tyczy posiadania wzgl. używania wypożyczonych

części odzieży wojskowej. Na podstawie tej osobistej znajomości wzgl. posiadanych przez urlopników dokumentów wojskowych, w których uwidacznia się rodzaj i jakość wypożyczonych przedmiotów, będą mogli wójci, względnie sołtysi, zorjentować się, kto w gminie posiada takie przedmioty, z drugiej strony znajomość materjalnych stosunków poszczególnych mieszkańców pozwoli im ocenić kto już odzieży wypożyczonej niezbędnie nie potrzebuje i wobec tego oddać ją powinien. W konsekwencji przeto rzeczą ich będzie wezwać te osoby do bezzwłocznego zwrotu odnośnych części ekwipunku.

b) Oprócz kontroli wykonywać się mającej przez zarządy gminne wzgl. miejskie, o której powyżej mowa, organa Policji Państwowej są obowiązane *przy sposobności pełnienia swych czynności służbowych*, zarówno w gminach miejskich, jak *zwłaszcza w większych miastach*, w których, z uwagi na liczbę zaludnienia, kontrola taka nie może być powierzona organom zarządu miejskiego, — zwracać uwagę na używanie odzieży wojskowej przez terminowo urlopowanych. Osoby, co do których policja, bądź to na zasadzie własnych wiadomości lub spostrzeżeń, bądź to wskutek wskazówek władzy wojskowej, cywilnej lub wiarogodnych osób prywatnych, będzie mogła nabrać przekonania, że używają wypożyczonych części odzieży wojskowej, mając już własną, lub mogąc ją sobie sprawić — należy wezwać do bezzwłocznego zwrotu wypożyczonych przedmiotów, pod rygorem następstw karnych odnośnych postanowień ustawy karnej. W razie oporu należy postąpić w myśl odnośnych postanowień przepisów o postępowaniu karnem.

Przedmioty, zwrócone przez strony lub organa policyjne, deponować, bądź to pod swoim nadzorem, bądź w urzędach gminnych i następnie przesłać, za pośrednictwem organów samorządowych, do właściwych P. K. U., z któremi należy się, co do bliższych szczegółów przesyłki, porozumieć.

Przy wykonaniu kontroli, o której mowa, należy jednakże unikać stosowania wszelkich zbytecznych ostrych wystąpień tudzież, o ile możności, zatrzymywania przechodniów po ulicach.

Brześć n/Bugiem, dn. 25 maja 1921 r. (Nr. II-401 I).

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

Załącznik do okólnika Nr. II-401 I.

Wyciąg z dziennika rozkazów wojskowych Nr. 4. z dn. 17 II-1920 r.

78.

Ubrania cywilne żołnierzy oraz ekwipowanie zwolnionych z wojska.

W sprawie cywilnych ubrań żołnierzy, powołanych do czynnej służby wojskowej i ekwipowania żołnierzy, zwolnionych z wojska, zarządzam co następuje:

1) żołnierze polacy, którzy, wstępując do jednej z byłych armji zaborczych, oddali swoje cywilne ubranie b. władzom zaborczym, a ubrania te przepadły, bądź to z powodu wywiezienia ich z obszaru Państwa Polskiego przez b. władze zaborczę, bądź to z jakichkolwiek innych powodów, mogą ze swemi pretensjami zwracać się do Głównego Urzędu Likwidacyjnego w Warszawie, względnie do Polskiej Wojskowej Komisji Likwidacyjnej w Wiedniu, o ile służyli w b. armji austryjackiej.

2) Żołnierze polacy, którzy obecnie powoływani są do czynnej służby, mają ubrania cywilne, po otrzymaniu ekwipunku wojskowego, złożyć za potwierdzeniem, w magazynie swej formacji zapasowej (baonu, szwadronu, baterji), która wydała mundur wojskowy.

Każda formacja zapasowa obowiązana jest prowadzić złożone ubrania cywilne w ewidencji, tak, by w chwili zwolnienia danego żołnierza z wojska, mógł on swoje ubranie z powrotem otrzymać.

W razie przepadnięcia w ten sposób złożonego ubrania cywilnego, administracja wojskowa wyrówna szkodę poniesioną przez poszkodowanego z zastrzeżeniem prawa regersu do osób winnych.

Jak w pierwszym, tak i w drugim wypadku przysługuje, w razie śmierci żołnierza, pozostałej po nim rodzinie, prawo dochodzenia swych pretensji z powodu złożonego przez niego ubrania cywilnego.

3) W razie zwolnienia z wojska winien każdy żołnierz, który nie posiada ubrania cywilnego na przechowaniu w magazynach wojskowych, postarać się na czas o ubranie cywilne.

4) Wyjątkowo tylko tym, którzy o ubranie cywilne wystarać się nie mogą, należy wypożyczyć cały jeden ekwipunek, a więc bluzę, spodnie, trzewiki, owijacze, czapkę i jednę parę bielizny, a w porze zimowej — płaszcz.

W tym względzie należy się trzymać następujących zasad: a) wartość użytkowa pożyczanych przedmiotów nie może przekraczać 2/5 użyteczności; b) bezpośrednio przełożona wojskowa władza zwalnianego ma na jego dokumencie, zwalniającym go z wojska, uwidocznić ilość i jakość pożyczonych przedmiotów, oraz pouczyć go o jego obowiązku natychmiastowego zwrotu pożyczonych przedmiotów wprost P. K. U. wzgl. przez najbliższy post. Pol. Państwow. Odebrane mundury prześle P. K. U. do najbliższej intendentury, powiadamiając o tem równocześnie oddział zwolnionego; c) dla utrzymania ewidencji pożyczanych uniformów każda formacja zapasowa obowiązana jest prowadzić odpowiednią ewidencję wypożyczonego umundurowania w kontowej księdze mundurowej i troszczyć się o zwrot pożyczonych przedmiotów; d) jeżeli zwolniony zgłosił się do służby w mundurze wojskowym, należy mu, przy wystąpieniu z wojska, mundur pozostawić, co należy stwierdzić w jego dokumencie zwolnienia z wojska; e) pożyczone ubrania wojskowe mogą być pozostawione na własność kalekom wojennym, z wojska zwolnionym, jeżeli przedłożą dodatkowe świadectwo ubóstwa, wystawione przez władze administracyjne, a lekarz wojskowy stwierdzi, że, wskutek okaleczenia, na ubranie cywilne zapracować nie może.

Jeżeli w magazynach wojskowych znajduje się ubranie cywilne, po okupantach objęte, a nie można stwierdzić, kto jest ich właścicielem, należy je w pierwszym rzędzie wydawać zwalnianym z wojska ubogim kalekom wojennym, żołnierzom, a w dalszym rzędzie — zwalnianym z wojska ubogim żołnierzom na podstawie zasad pod c) i d), wyszczególnionych, a dopiero, po wyczerpianiu tych zapasów wypożyczać mundury wojskowe.

27 stycznia 1920 r.

Za zgodność odpisu

Rozwadowski m. p.
Porucznik.

60.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie korzystastania z opieki lekarskiej bezterminowo urlopowanych żołnierzy.

Podaje się do wiadomości i zastosowania odpis pisma Min. Spr. Wojsk. z dn. 3/I-21 r. Dep. VI San. Nr. 35970/20-I/2 Reg.

Brześć n/Bugiem, dn. 31 maja 1921 r. (Nr. II-310/2).

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

W myśl wyjaśnienia Oddz. VI Sztabu M. S. Wojsk., bezterminowe urlopowanie równa się w skutkach przeniesieniu do rezerwy.

Wobec tego zarządzam:

Osoby wojskowe, bezterminowo urlopowane ze służby wojskowej, zasadniczo z opieki wojskowej lekarskiej korzystać nie mogą, z wyjątkiem tych, których choroba lub cierpienie powstało podczas pełnienia służby wojskowej oraz w związku z nią i bezpośrednio przy urlopowaniu już istniało.

Lekarze oddziałów zapasowych, przy szczegółowej wizycie, przed odejściem urlopowanego, poza ustaleniem stopnia zdatności do służby wojskowej winni ustalić rodzaj ułomności i uszkodzenia, wraz z możliwym związkiem tychże ze służbą wojskową. Jeżeli urlopowany ma pretensje do leczenia się wojskowego, winien natychmiast to zgłosić. W arkuszu ewidencyjnym należy stwierdzić, że urlopowany nie zgłosił pretensji na doleczenie wojskowe. O ile urlopowany zgłasza pretensje na doleczenie wojskowe, a lekarz stwierdza potrzebę tegoż oraz ewent. związek uszkodzenia ze służbą wojskową, dowództwo oddziału zapasowego wydaje urlopowanemu zaświadczenie, w którem stwierdza:

a) rodzaj i stopień choroby wzgl. uszkodzenia,

b) związek tychże ze służbą wojskową,

c) opinje i wnioski lekarza wojskowego na doleczenie.

Na podstawie takiego zaświadczenia urlopowany może korzystać z bezpłatnej opieki lekarskiej wojskowej, celem wyleczenia uszkodzenia lub choroby, w ciągu trzech miesięcy od dnia urlopowania.

Rozkaz ten odnosi się tylko do tych osób wojskowych, które nie roszczą pretensji do zaopatrzenia wskutek inwalidztwa, nabytego podczas służby wojskowej. Wszystkie te osoby winny być przedstawione Komisjom Rewizyjnym D. O. Genów.

Odnośnie do chorób wenerycznych będą wydane specjalne zarządzenia.

Otrzymują: do wykonania Gł. Szpital Ujazdowski i Szefowie Sanitarni wszystkich D. O. Genów.

Do wiadomości: Biuro Prez. M. S. Wojsk. Oddział I M. S. Wojsk., Sekcja Pob. i Uzup. Oddz. I, Szt. Sekcja Mob. Oddz. IV Szt. M. S. Wojsk. Oddz. V Szt. M. S. Wojsk. Oddz. VI Szt. M. S Wojsk. Dep. VII. Dep. V. i M. S. Wojsk. S. I/2 Dep. VI Sekcja V. Oddz Nacz. Kontr. Wojsk., Misja Francuska, Min. Zdr. Publ. Min. Spr. Wew.

Szef Dep. San. na urlopie
Janowski
Generał-Porucznik.

61.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie przestrzegania obieralności zarządów gminnych.

Doszło do mej wiadomości, że niektórzy PP. Starostowie nie przestrzegają ustaw, wydanych przez K. G. Z. W. w dziedzinie życia samorządowego i często, wbrew obowiązującym przepisom, zwalniają lub mianują samodzielnie zarządy gmin wiejskich i miejskich, przez co nietylko przekraczają kompetencje powierzonego sobie zakresu działania, ale tamują rozwój i normalny bieg życia komunalnego.

Zwracam tedy uwagę Panu Staroście, że z chwilą wejścia w życie ustawy o samorządzie miejskim, czy gminnym, wszelkie dowolne mianowania zarządów ciał samorządowych jest niedopuszczalne.

Rzeczą Pana Starosty, jako władzy nadzorczej, jest dać baczenie, aby jednostki komunalne należycie się rozwijały i nie przekraczały kompetencji, odnośnymi ustawami im zakreślonych. W razie zaś złożenia z urzędu któregokolwiek z członków zarządu gminnego w myśl art. 94 ustawy gminnej, należy bezzwłocznie zarządzić dokonanie wyborów uzupełniających, powiadamiając jednocześnie Urząd Wojewódzki o wydanem zarządzeniu.

Brześć n/Bugiem, dn. 10 maja 1921 r. (III-114/1).

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

62.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie inspekcji Urzędów gminnych i Magistratów.

Z nadsyłanych sprawozdań wynika, że referenci samorządowi bardzo rzadko dokonywują inspekcji Urzędów gminnych i Magistratów, czego przyczyną jest jakoby brak lokomocji oraz obarczanie ich pracą, z zakresem ich referatu nie mającej bezpośredniej łączności, (jak zastępowanie Starosty w czasie jego nieobecności, przydział dodatkowy referatów i t. d.)

Aczkolwiek podawane przyczyny częściowo może są i słuszne, tem niemniej jednak konstatuję, że stan taki przynosi ogromną szkodę dopioro co organizującemu się życiu samorządowemu. Jest bowiem rzeczą zrozumiałą, że podstawą bytu państwowego jest dobrze funkcjonująca gmina i że należyty rozwój życia samorządowego oraz sprężyste funkcjonowanie jego organów wymagają stałego instruowania i kierownictwa ze strony referenta samorządowego.

Przewidziane instrukcją dokonywanie inspekcji Urzędów samorządowych przez Referenta Samorz. lub Instruktora, przynajmniej raz na 3 miesiące, przy obecnym stanie Urzędów samorządowych, uważam za minimum, jak również uważam, że obowiązkiem Starosty jest nietylko pobudzać inicjatywę i energję referenta samorządowego, ale zapewniać mu warunki dla najintensywniejszej pracy. Obarczanie przeto referenta samorządowego dodatkową pracą, niezwiązaną bezpośrednio z jego referatem, wskutek powyższego, jest ze wszechmiar niepożądane.

Dostarczanie środków lokomocji, w braku koni powiatowych, zarządzi Pan z tej gminy, do której wyjazd jest zamierzony.

Jednocześnie polecam, aby Pan Starosta, w celu uwidocznienia pracy referenta samorządowego, w sprawozdaniu miesięcznem każdorazowo przedkładał plan projektowanych przez tegoż wizytacji oraz wykaz rzeczywiście dokonanych wyjazdów.

Brześć n/Bugiem, dn. 13 maja 1921 r. (III-119/1).

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

63.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie powołania do życia Tymczasowych Rad Powiatowych.

Kilkoletnia wojna i z nią związane działania wojenne, prowadzone na terenie Województwa Poleskiego, parokrotne przemarsze wojsk nieprzyjacielskich, dewastacyjna gospodarka władz okupacyjnych, wstrząsając do głębi podwalinami życia miejscowego, zniszczyły cały dorobek kulturalno-gospodarczy szeregu pokoleń i pozostawiły w swych skutkach obszerne połacie ziemi odłogiem leżące, od lat kilku ręką ludzką nietknięte, tysiące zabudowań gospodarczych obróconych w gruzy, stagnację przemyslu i handlu.

Taki stan rzeczy wymaga obecnie niezwłocznego wytężenia wszystkich sił i zastosowania wszelkich możliwych środków zaradczych.

Doświadczenie życia społecznego i gospodarczego w poszczególnych krajach każą przypuszczać, że temu ogromowi pracy władze państwowe nie mogłyby sprostać bez czynnego współudziału miejscowego społeczeństwa. Odbudowa i rozwój poszczególnych dziedzin życia gospodarczego może się skutecznie urzeczywistnić li tylko przez budzenie inicjatywy i powołanie do pracy sił społecznych.

W przeświadczeniu, że istnienie choćby dorywczych, do czasu wprowadzenia Sejmików, — ciał ich zastępujących, pozwoli Panom dokładniej poznać istotne i najpilniejsze potrzeby ludności, ułatwi tem ciężką ich pracę państwową-twórczą, z drugiej zaś strony — obudzi w szerokich warstwach społeczeństwa zaufanie do władz i państwowości naszej i tym utrwali więzy łączności z Rzplitą Polską,—powołuję do życia Tymczasowe Rady Powiatowe. W celu zaś skutecznej i intensywnej ich działalności zechcą P.P. Starostowie pouczyć odnośne kolegja wyborcze o doniosłości powstającej instytucji i dać baczenie, aby w jej skład nie weszły przypadkowe jednostki, lecz cieszący się zaufaniem ludności jej przedstawiciele i działacze społeczni.

Brześć nad Bugiem, dn. 20 maja 1921 r. (III-127/I).

Wojewoda:
(—) *w. z. Zapolski-Downar.*

64.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie wyborów do T. R. P.

Ze względu na konieczną potrzebę jaknajrychlejszego powołania T. R P. zarządzi Pan Starosta, w myśl § 2 i 3 dołączonego regulaminu, wybory w podległych sobie gminach z tem zastrzeżeniem, że wybory winny się odbyć w dzień świąteczny i być ukończone do 20/VI-21 r. Poczem wystąpi Pan z wnioskiem do Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego, wraz ze swą opinją, o zatwierdzenie wybranych kandydatów (załącznik — Regulamin).

Brześć nad Bugiem, dn. 20 maja 1921 r. (Nr. III-128/2).

Wojewoda:
(—) *w. z. Zapolski-Downar.*

(Załącznik do Okólnika Nr. III-128/2).

REGULAMIN

ordynacji wyborczej do Tymczasowych Rad Powiatowych.

Do czasu wprowadzenia w życie normalnej ustawy o ordynacji powiatowej dla obszarów powierzonego mi Województwa, powołuję niniejszym Tymczasową Radę Powiatową i w tym względzie postanawiam co następuje:

Rozdział I.

Wybory.

Art. 1.

Tymczasowa Rada Powiatowa składa się z delegatów po 1-m z każdej gminy.

Miasta i miasteczka do 5.000 mieszkańców, objęte tymczasową ustawą miejską, wybierają po 1 przedstawicielu, miasta o zaludnieniu ponad 5.000 mieszkańców dają po 2-ch przedstawicieli.

Art. 2.

W gminach wiejskich wyboru delegatów do tymczasowych Rad Powiatowych dokonują Rady i Zarządy gminne, na wspólnem posiedzeniu, pod przewodnictwem wójta.

Art. 3.

W gminach miejskich delegatów do tymczasowej Rady Powiatowej wybierają członkowie Rad Miejskich i Magistratów na wspólnym posiedzeniu pod przewodnictwem burmistrza.

Art. 4.

Na członków Tymczasowej Rady Powiatowej może być wybrany każdy mieszkaniec, korzystający z biernego prawa wyborczego, z grona kolegjum wyborczego lub z poza niego, biorący czynny udział w pracy społecznej.

Art. 5.

Wybory są jawne, na żądanie mogą być tajne.

Art. 6.

Wyborów dokonywa się zwykłą większością głosów.

Art. 7.

Wybranych delegatów, na wniosek Starosty, zatwierdza Wojewoda.

Art. 8.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje we wszystkich powiatach Województwa Poleskiego.

Rozdział II.

Skład Tymczasowej Rady Powiatowej.

Art. 9.

W skład Tymczasowej Rady Powiatowej wchodzi po 1 delegacie z każdej gminy, po 1—2 przedstawicieli miast i miasteczek tudzież po 1 przedstawicielu instytucji kulturalno-oświatowych i gospodarczych, działających na terenie powiatu.

Art. 10.

Członkowie Tymczasowej Rady Powiatowej pełnią swe obowiązki tymczasowo, do czasu wprowadzenia w życie normalnej ustawy o ordynacji powiatowej.

Art. 11.

Urząd członków Tymczasowej Rady Powiatowej jest honorowy, jednakże członkowie Rady mogą

otrzymywać djety i zwrot kosztów podróży, na mocy specjalnej uchwały Rady, z funduszów gminnych względnie z dochodów majątków b. Ziemstw powiatowych.

Rozdział III.

Zakres kompetencji i zadania Tymcz. Rady Pow.

Art. 12.

Tymcz. Rada Powiatowa jest przedstawicielstwem miejscowej ludności, w sprawach wchodzących w zakres bytu i życia gospodarczego powiatu jest organem inicjującym i opinjodawczym i ma prawo stawiania wniosków względem wydanych w powyższych kwestjach zarządzeń.

Art. 13.

Do zakresu działania Tymczasowej Rady Powiatowej należy opinjowanie w sprawach gospodarczych, zdrowotnych i kulturalnych, a zaś w szczególności:

sprawy ewidencji i zarządzania majątkiem b. Ziemstw powiatowych, bez prawa aljenowania nieruchomości;

sprawy odbudowy kraju i granic terytorjalnych gmin i powiatów, podniesienia rolnictwa, handlu i przemysłu oraz popierania współdzielczości;

sprawy budowy i utrzymywania dróg i innych środków komunikacyjnych;

sprawy aprowidowania ludności;

sprawy ochrony zdrowia publicznego, urządzania i utrzymywania szpitali i zakładów sanitarno-zdrowotnych, w sprawach dobroczynności publicznej zarządzenie i utrzymywanie zakładów dobroczynnych w powiecie, wreszcie w sprawach popierania szkolnictwa zawodowego i powszechnego oraz podniesienie poziomu obyczajów i kultury społecznej.

Rozdział IV.

Przewodniczący.

Art. 14.

Przewodniczącym Tymczasowej Rady Powiatowej jest Starosta wzgl. jego zastępca.

Art. 15.

Przewodniczący przygotowuje materjał, kieruje obradami i wprowadza w życie uchwały R. P.

Art. 16.

Przewodniczący, w sprawach, nieprzekraczających zakresu kompetencji Tymcz. Rady Powiatowej, obowiązany jest na żądanie członków, udzielać wyczerpujących wyjaśnień co do wydanych w tym względzie zarządzeń i pozwolić na dyskusję.

Rozdział V.

Język.

Art. 17.

Językiem urzędowym jest polski. W tym języku prowadzone są księgi i akta, sporządza się protokuł i zapadają uchwały. Pozatem dopuszcza się języki krajowe.

Rozdział VI.

Sekretarz.

Art. 18.

Sekretarza wybiera z grona swego R. P.; sekretarz sporządza protokuł i prowadzi ewidencję obecnych.

Rozdział VII.

Posiedzenia Tymczasowej Rady Powiatowej.

Art. 19.

Przewodniczący zwołuje Tymczasową Radę Powiatową w miarę potrzeby, przynajmniej jeden raz na miesiąc.

Art. 20.

Posiedzenia Rady Powiatowej są jawne.

Art. 21.

Do powzięcia uchwał wymaganą jest obecność, oprócz przewodniczącego, połowy członków.

Art. 22.

Jeżeli jedno posiedzenie nie odbyło się z powodu niedostatecznej liczby obecnych, to następne posiedzenie, zwołane z tym samym porządkiem dziennym, jest prawomocne, niezależnie od liczby przyprzybyłych.

Art. 23.

W naradach kolegjalnych Tymcz. Rad Powiatowych może brać udział każdy urzędnik państwowy, w sprawach tyczących się zakresu jego kompetencji urzędowej, z głosem doradczym.

Art. 24.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

Art. 25.

Z każdego posiedzenia musi być spisany protokuł i zatwierdzony przez zebranych.

Art. 26.

Uchwały Rady muszą być dostarczane władzy nadzorczej wraz z odpowiednimi załącznikami.

Rozdział VIII.

Rozwiązanie Tymcz. Rady Powiatowej.

Art 27.

Tymczasowa Rada Powiatowa istnieje do czasu wprowadzenia w życie normalnej ustawy o ordynacji powiatowej i powołania Sejmików Powiatowych.

Art. 28.

Tymcz. Rada Powiatowa może być rozwiązana w każdym czasie przez Wojewodę.

65.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie przestrzegania godzin pracy w przemyśle i handlu.

Zauważono, że w poszczególnych miastach Województwa Poleskiego, sklepy i handle są otwarte w dni powszednie do późnego wieczora, jak również są one czynne w dni świąteczne i niedziele.

Ponieważ utrzymywanie nadal stanu takiego jest niewskazane, sporządzi Pan Starosta, w porozumieniu z miejscowym Magistratem, wniosek normujący czas pracy, stosownie do warunków lokalnych, w zakładach przemysłowych, w sklepach i w handlach, na terenie powierzonego Panu powiatu się znajdujących, i takowy przedłoży mi do zatwierdzenia.

Przy opracowaniu powyższego wniosku wzorować się należy Ustawą Sejmową z dnia 18/XII-19 r. (Dz. Ust. Nr. 2 r. 1920, poz. 7 art. 1 i 11).

Brześć nad Bugiem, dn. 31 maja 1921 r. (№ III-158/1).

Wojewoda:

(—) *Walery Roman.*

66.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie nieodpowiedniego zużytkowania benzyny „rolniczej“.

Podaję do wiadomości i ścisłego zastosowania odpis pisma Ministerstwa Spraw Wewn. z dn. 29 kwietnia 1921 r. № A. O.—188.

Brześć n/Bugiem, dn. 9 maja 1921 r. (Nr. IV-361/2)

Wojewoda:

(—) w/z *Zapolski-Downar*.

Państwowy Urząd Naftowy zwrócił się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w piśmie z dnia 10.3—1921 r. L. 5531/1427/III P. U. N. z zażaleniem, iż niektórzy PP. Starostowie dysponują benzyną, przeznaczoną do orki motorowej, na inne cele, nie mające nic wspólnego z rolnictwem. Państwowy Urząd Naftowy zaznaczył równocześnie, że na cele orki motorowej i wogóle rolnictwa przeznaczył prawie $1/3$ część całej obecnie produkowanej benzyny, z uszczerbkiem innych gałęzi produkcji, aby tylko umożliwić uprawę jaknajrozleglejszych obszarów roli i zebranie jaknajwiększych plonów. Użycie zatem benzyny, o której mowa, do celów innych, niż rolnicze, należy uważać za bezwzględnie niedozwolone.

Wobec doniosłego znaczenia sprawy, poruszonej przez Państwowy Urząd Naftowy, dla produkcji rolnej, polecam P. Generalnemu Delegatowi Rządu (PP. Wojewodom, P. Komisarzowi Rządu Śląska Cieszyńskiego), aby bezzwłocznie zwrócił uwagę podległym mu PP. Starostom na niedopuszczalność dysponowania benzyną, przeznaczoną na pokrycie potrzeb produkcji rolnej, na inne cele, niż rolnicze.

Minister:

(—) *Skulski w. r.*

67.

Okólnik Wojewody do Starostów w przedmiocie opłat stemplowych.

Podając do wiadomości Panom, w odpisie komunikat Ministerstwa Skarbu w sprawie przestrzegania uiszczania należnej opłaty stemplowej od podań, polecam poczynić odpowiednie zarządzenia o przestrzeganiu i ścisłem zastosowaniu się do wymienionych przepisów Ministerstwa Skarbu.

Brześć n/Bugiem, dn. 18 maja 1921 r. (Nr. IV-179/3)

Wojewoda:

(—) *Walery Roman*

KOMUNIKAT MINISTERSTWA SKARBU.

Znaczna stosunkowo ilość podań, wnoszonych do Urzędów Państwowych, bez uiszczania należnej opłaty stemplowej, a więc niezaopatrzonych w przepisane znaczki stemplowe na marek 10 od pierwszego arkusza, a po 5 marek za każdy dalszy arkusz oraz po 2 marki od każdego załącznika podania, skłania Ministerstwo Skarbu do zwrócenia uwagi wszystkich warstw społeczeństwa na okoliczność, że opłaty stemplowe stanowią narówni z podatkami, odmienną jedynie formę daniny obowiązkowej na rzecz Skarbu Państwa. Uiszczanie zatem tych opłat jest obowiązkiem publicznym, a uchylanie się od niego jest również karygodnem, jak uchylanie się od innych obowiązkowych świadczeń na rzecz państwa. Ministerstwo Skarbu przypomina na tej drodze ogółowi społeczeństwa należyte wypełnienie tego obowiązku, a zarazem zaznacza, że przestrzeganie obowiązujących w tym względzie przepisów leży we własnym interesie osób wnoszących podania, gdyż nieuiszczenie należnej opłaty stemplowej pociąga za sobą skutki, przewidziane w art. 24 dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. Dz. Pr. Nr. 14 poz. 145. (niezałatwienie podania).

68.

Okólnik Wojewody do Starostów o sposobie wydawania zezwoleń na otrzymanie soli dla celów przemysłowych.

Prawo wydawania pozwoleń na pobór wolnej od podatku soli na cele przemysłowe z salin krajowych, tudzież pozwoleń na sprowadzanie takiejże soli z zagranicy, przysługuje Ministerstwu Skarbu, jako bezpośrednio zainteresowanemu w dochodach ze sprzedaży soli.

Prośby o przydział soli na cele przemysłowe winny być zaświadczone przez Okręgowy Urząd Przemysłowy, z wyszczególnieniem, ile soli na pewien oznaczony okres czasu dany przemysł potrzebuje, tudzież czem i w jaki sposób sól ta ma być skażana (denaturowana).

Na skutek wniesionej prośby Ministerstwo Skarbu udziela zezwolenia na pobranie soli w którejkolwiek salinie, po cenie kosztów produkcji, płatnych w miejscu poborów w kasie salinarnej. Listy przewozowe otrzymuje zarząd salinarnny z PUZAPP-u.

Koszta transportu soli przemysłowej, sprowadzanie domieszki do skażania, samo skażanie na miejscu przeznaczenia, t. j. w magazynach odbiorcy, idzie na koszt przemysłowca, pod kontrolą organów skarbowych.

Również zużycie soli na cele przemysłowe podlega kontroli władz skarbowych, a wszelkie wydatki, połączone z przeprowadzaniem kontroli, obciążają przedsiębiorstwo.

Użycie soli na inne cele, aniżeli w pozwoleniu określone, spowoduje utratę prawa pobierania soli, a nadto przemysłowiec będzie obowiązany zapłacić w pełnej wysokości opłaty skarbowe, przypadające od soli niewłaściwie użytej.

Na czas przejściowy obecnego braku i ograniczonego obrotu solą ustalono następujący sposób postępowania:

Ministerstwo Aprowizacji przeznacza, na skutek interwencji Ministerstwa Przemysłu i Handlu, co miesiąc pewną ilość soli na cele przemysłowe i zawiadamia o tem Ministerstwo Skarbu, które przydziela, z wyznaczonogo kontyngentu, sól na cele przemysłowe, wskazując jednocześnie salinę, z której sól jest do pobrania. O przydziale soli zawiadamia się PUZAPP, a to celem wypełnienia i przesłania listów przewozowych do odnośnej saliny.

Aż do czasu zwolnienia soli przemysłowej od podatków komunalnych opłaca odbiorca soli, przypadające podatki komunalne od soli do Kasy Sejmiku, względnie do Magistratu, w którego okręgu leży zakład przemysłowy.

Wedle tych samych zasad uchwalono postępować przy podziale soli bydlęcej, z tem jednak zastrzeżeniem, że na paszę dla bydła należy przedewszystkiem użyć naturalnych solanek, tudzież, że sól kamienna, przeznaczona na paszę dla bydła, ma być denaturowana już w salinie. Wymagane zaświadczenia wydaje Ministerstwo Rolnictwa.

Jako ogólny środek denaturujący można wskazać siarczan żelaza w ilości 2%, o ile zawartość

żelaza nie jest szkodliwa dla samej fabrykacji, np. dla fabrykacji szkła lub dla fabrykacji soli glauberskiej, przeznaczonej dla hut szklanych.

Pozatem można używać kwas siarczany lub solny, surowy ocet drzewny, w ilościach wystarczających do całkowitego przesiąknięcia soli, sól glauberską (najmniej 30%), wreszcie naftę, sadzę, karbol — wszystkie te środki, zależnie od charakteru produkcji.

W interesie przemysłu leży, by strona zainteresowana wskazywała każdorazowo inżynierowi przemysłowemu najodpowiedniejszy środek denaturujący.

Wobec powyższego wszelkie podania o przydział soli należy skierowywać do Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Pozatem należy przesłać do Urzędu Wojewódzkiego dane, dotyczące przewidzianego na okres najbliższy (np. trzymiesięczny) zapotrzebowania w tamtejszem Starostwie na sól dla celów przemysłowych.

Brześć n B., dnia 23 maja 1921 r. (VII-177/1).

Za Wojewodę:

(—) *Czaplicki*

69.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie akcji opiekuńczo-ratowniczej wśród ludności Województwa Poleskiego.

Niedawno miniona burza dziejowa przyniosła ludzkości nieznany dotąd ogrom zniszczenia, niesłychaną sumę klęsk i cierpień. Ziemia tutejsza, gdzie odbywały się długie uporczywe walki, niemniej została dotknięta. W wyniku tego widzimy: na miejscu kwitnących względnym dobrobytem wiosek — zgliszcza lub labirynty okopów; rodziny bezdomne i głodne; dzieci niedokarmiane, dręczone chorobami; pola nieobsiane; chleb z wrzosu; epidemje i liczne wypadki śmierci. Rzesze tych ofiar zostają bezradne wobec przerażającej ruiny, — bo ludność znękana, w przemożnej części nie oświecona, nie jest zdolna do samorzutnej akcji ratunkowej—potrzebuje inicjatywy i współdziałania. Tylko zbiorową siłą, wzajemną pomocą, pod umiejętnym kierunkiem powołanych czynników Rządu, może być podjęta skuteczna walka z uciskającą nędzą.

Lud tutejszy oczekiwał władzy polskiej, ożywiony najlepszą nadzieją. Obowiązkiem naszym jest, aby, w miarę rozwoju państwowości polskiej, czynami pogłębiać to zaufanie i wiarę. Przeto już w początkowym okresie naszego urzędowania, winniśmy wkroczyć w najbliższe dziedziny życia przywróceniem ładu i sprężystości w administracji, troską o uzdrowienie stosunków gospodarczych oraz szybką i intensywną akcją opiekuńczo-ratowniczą.

Praca w dziedzinie opieki społecznej winna być podjęta niezwłocznie, z energją, godną doniosłości zadania; ma objąć nietylko miasta, ale i najwięcej zapadłe wioski, dotrzeć wszędzie, gdzie czyn humanitarny złagodzi cierpienie, ulży niedoli i podniesie ducha; ma czuwać nad pomyślnym biegiem społecznego istnienia. Aby sprostać zadaniu, aby zabiegi były owocne — trzeba dużo dobrej woli i ofiarności nakładu pracy.

Bezzwłocznie należy zbadać najżywotniejsze potrzeby ludności i do wyniku tych badań przystosować środki zaradcze; pobudzić kulturalną część miejscowego społeczeństwa do współdziałania, zaszczepić w umysły funkcjonarjuszy władz wiejskich poczucie obowiązku pracy w kierunku opiekuńczo-społecznym.

Powiatowa Rada Opieki Społecznej, ukonstytuowana na zasadach, podanych w tutejszym piśmie okólnikowem z dn. 15/IV r. b, Nr. O. Sp. 3, mając powierzoną sobie pieczę nad całokształtem opieki społecznej danego powiatu, w ściślejszem określeniu obejmuje sprawy następujące:

1. opieki nad dziećmi i młodzieżą, sierotami, półsierotami, nieślubnemi, zaniedbanemi, opuszczonemi, przestępczemi, zagrożonemi przez wpływ złego otoczenia;
2. opieki nad kobietami brzemiennemi, położnicami, matkami karmiącemi, oraz nad matkami, obarczonemi dziećmi, pozbawionemi żywicieli;
3. opieki nad starcami, inwalidami i wogóle nad ludźmi zupełnie lub częściowo do pracy niezdolnymi;
4. opieki nad ofiarami wojny, nad pokrzywdzonemi przez wypadki losowe, oraz nad pozbawionemi pracy bez swej winy;
5. opieki nad pokrzywdzonymi przez państwa zaborcze, w walce o niepodległość za swe przekonania polityczne i religijne;
6. opieki nad rodzinami więźniów, nad b. więźniami po odcierpieniu kary, nad więźniami w czasie odbywania kary we współdziałaniu z M-wem Sprawiedliwości;
7. opieki nad bezdomnymi;
8. walki z niechęcią do pracy, żebractwem, włóczęgostwem, nierządem i alkoholizmem (z wyłączeniem sanitarno-lekarskiej walki z nierządem).
9. popieranie ruchu spółdzielczego i związków o charakterze wzajemnej pomocy, współdziałanie z nimi.

Dążąc do zaspokojenia rzeczywistych potrzeb i rozszerzenia akcji opiekuńczo-ratowniczej metodycznie i planowo, uważam za niezbędne zgrupowanie w Urzędzie Wojewódzkim szczegółowych danych, które należy zebrać ściśle według załączonych kwestjonarjuszy, ustanowionych przez Ministerstwo. Przeto polecam Panu przedstawić w czasie najkrótszym powyższe dane, opracowane wyczerpująco i starannie, gdyż mają one być odbiciem obecnego stanu i potrzeb powierzonego Panu powiatu i złużyć podstawą dla dalszych zarządzeń.

Brześć n/B., dn. 10 maja 1921 r. (Nr. IX 14).

Wojewoda:

(—) *Walery Roman*

70.

Okólnik Wojewody do Starostów w sprawie wcielenia do Urzędu Wojewódzkiego Dyrekcji Robót Publicznych.

Zgodnie z artykułem 3 ustawy z dn. 2-go sierpnia 1920 r, o organizacji władz administracyjnych II instancji, Poleska Okręgowa Dyrekcja, zorganizowana na podstawie reskryptu Ministra Robót Publicznych 27 listopada za Nr. 38455, wcielona została w skład Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych zatrzymuje swoją dotychczasową organizację i zakres działania, wyznaczony dla Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych w b. zaborze rosyjskim, oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Robót Publicznych z dn. 11 lutego 1921 r., zachowuje własną kancelarję, oso-

bny oddział rachunkowy i gospodarczy, a zarazem samodzielność przy załatwianiu spraw, wymienionych w artykule 3 tego rozporządzenia.

Inżynierowie Drogowi Dyrekcji, z wcieleniem tej ostatniej do Województwa, pełnią funkcje inżynierów powiatowych na zasadach, wskazanych w reskrypcie Ministra Robót Publicznych 26-go lutego r.b. za Nr. 699-I do Kierownika Dyrekcji.

Ci inżynierowie mają pozostać narazie w stosunku służbowym do Starostw, określonym artykułami 3 i 5 rozporządzenia b. Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 31 maja 1920 r. podlegając jednocześnie i nadal Dyrekcji, zgodnie z wymienionym reskryptem.

Inżynierowie powiatów, zgodnie z rozporządzeniem Komisarza Generalnego Z. W. z dnia 5 listopada 1919 r, (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. poz. 303), korzystają z usług ogólnej kancelarji Starostw, z tem jednak zastrzeżeniem, że dla referatu technicznego tworzy się osobny oddział kancelaryjny t. j. dziennik z odpowiednimi skorowidzami, składnica akt i archiwum, natomiast biuro podawcze i ekspedycja jest wspólne dla całego Urzędu powiatowego. Rachunkowość, dotycząca sum pieniężnych i majątku Ministerstwa Robót Publicznych, prowadzi się w biurach inżynierów powiatowych osobno.

Zakres działania inżynierów drogowych w sprawach, pozostawionych Dyrekcji Robót Publicznych do samodzielnego załatwienia, określi bliżej Dyrekcja.

Brześć nad Bugiem, dn. 14 maja 1921 r. (№ 1504).

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

IV.

71.

RUCH SŁUŻBOWY

w ciągu miesiąca maja 1921 r.

A. W URZĘDZIE WOJEWÓDZKIM.

Minister Spraw Wewnętrznych

mianował:

Franciszka Edwarda Szczerbińskiego p. o. urzędnika Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego w VII. st. sł.

posunął:

Michała Pawlikowskiego, p. o urzędnika P. U. W. do VII st. sł.

Apolinarego Szpiganowicza p. o. urzędnika P.U.W. do VII st. sł.

Minister Aprowizacji

przeniósł:

Antoniego Duda-Dziewierza p. o. referenta Aprowizacji VII st. sł. w Puławach, na takież samo stanowisko w Wydziale Aprowizacji P. U. W.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych

mianował:

Stanisława Wojciecha Świeżyńskiego p. o. Inspektora Lasów w Wydziale Rolnictwa i Weteryn. P. U. W. w VI st. sł.

Minister Zdrowia Publicznego

mianował:

Dr. Ludwika Krechowieckiego p. o. Inspektora Lekarskiego w Wydziale Zdrowia Publ. P. U. W. w VI st. sł.

Minister Pracy i Opieki Społecznej

mianował:

Feliksa Artkego p. o. urzędnika VIII st. sł. w Delegaturze Min. Pr. i Op. Społ. na Okręg Brzeski.

Wojewoda

mianował:

Zofję Grodzicką p. o. urzędniczki P. U. W. w VIII st. sł.; Marjana Horodyskiego p. o. urzędnika P. U. W. w VIII st. sł.; Apolinarego Szpiganowicza p. o. urzędnika w VIII st. sł.; Piotra Puzynę p. o. technika w Poleskiej Okr. Dyr. Rob. Publ. w IX st. sł. Tadeusza Kołomyjskiego p. o. kancelisty w Wydz. Zdr. Publ. P. U. W. w X st. sł.; Feliksa Sikorskiego p. o. kancelisty P. U. W. w X st. sł.; Jadwigę Borysowiczównę p. o. maszynistki P. U. W. w XI st. sł.; Emilję Dzikowską p. o. maszynistki P. U. W. w XI st. sł.; Antoninę Sokołowską p. o. maszynistki w Wydziale Rolnictwa i Weterynarji P. U. W. w XI st. sł.; Eleonorę Wydrzankę p. o. maszynistki P. U. W. w XI st. sł.

posunął:

Felicjana Goździkowskiego p. o. urzędnika P.U.W. do VIII st. sł.; Piotra Mierzejewskiego p. o. urzędnika P. U. W. do IX st. sł.; Janinę Olecką p. o. kancelistki P. U. W. do XI st. sł.; Sewerynę Wyszogrodzką p. o. kierowniczki oddzialu III kanc. P. U. W. do IX st. sł.

przeniósł:

Kazimierza Bartniczka p. o. urzędnika IX st. sł. P. U. W. do Urzędu Starościńskiego w Kamieniu Koszyrskim w charakterze sekretarza-pomocnika Nacz. Kanc. w IX st. sł.

B. W STAROSTWACH.

Minister Spraw Wewnętrznych

mianował:

Michała Kuczyńskiego p. o. Starosty Łuninieckiego w VI st. sł.; Antoniego Cybulskiego p. o. urzędnika w Urz. Starościńskim w Łunińcu w VII st. sł. Włodzimierza Krajewskiego p. o. urzędnika w Urzędzie Star. w Pružanie w VII st. sł.; Jana Kuroczyckiego p. o. urzędnika w Urzędzie Starościńskim w Brześciu n/Bug. w VII st. sł.

zwolnił ze służby:

Kazimierza Kleczyńskiego p. o. Starosty Kamień-Koszyrskiego na własne żądanie z dn. 31 maja 1921.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych

mianował:

Jana Januszkiewicza p. o Referenta Rolnego Urzędu Starościńskiego w Drohiczynie w VIII st. sł.

Wojewoda

mianował:

Michała Fiłona p. o. Nacz. I Rej. Starostwa Drohiczyńskiego w VIII st. sł.; Józefa Günthera p. o. Instruktora Samorz. Urz. Starościńskiego w Prużanie w VIII st. sł.; Stanisława Korzeniewskiego p. o. Nacz. I Rej. Starostwa Brzeskiego w VIII st. sł.; Zenona Maleszewskiego p. o. Referenta Adm. Urzędu Starośc.

w Prużanie w VIII st. sł.; Zbigniewa Święcickiego p. o. mł. referenta Admin. Urz. Star. w Brześciu w VIII st. sł.; Stefana Wereszczyńskiego p. o. M. Ref. Fin.-Gosp. Urz. Star. w Kamieniu-Koszyrskim w VIII st. sł.; Piotra Bendingera p. o. urzędnika gospodarczego Urz. Starośc. w Kosowie Poleskim w IX st. sł.; Bolesława Kaczanowskiego p. o. urzędnika gospodarczego w Urz. Star. w Łunińcu w IX st. sł.; Władysława Korbutowicza-Korbutowskiego. p. o. urzędnika gosp. w Urzędzie Starościńskim w Kamieniu-Koszyrskim w IX st. sł.; Konstantego Seweryna p. o. Naczelnika Rejonu Starostwa Kosowskiego w IX st. sł.; Mieczysława Szrejtera p. o. urzędnika gospodarczego Urzędu Starościńskiego w Drohiczynie w IX st. sł.; Kazimierza Zołotara p. o. Instruktora Samorz. w Urzędzie Starościńskim w Drohiczynie w IX st. sł.; Marję Burtatowską p. o. kancelistki Urzędu Starościńskiego w Kosowie Poleskim w X st. sł.; Bolesława Dukowieckiego p. o. kancelisty Urzędu Nacz. II Rej. Starostwa Drohiczyńskiego w X st. sł.; Stanisława Krasowskiego p. o. kancelisty Urzędu Starościńskiego w Drohiczynie w X st. sł.; Ludwika Lassotę p. o. kancelisty Urzędu Starościńskiego w Drohiczynie w X st. sł.; Wiarę Krasowiczównę p. o. kancelistki Urzędu Starościńskiego w Kamieniu-Koszyrskim w X st, sł.; Józefata Kucharskiego p. o. kancelisty Urzędu Starościńskiego w Łunińcu w X st. sł.; Edwarda Rudobielskiego p. o. kancelisty Urzędu Nacz. IV Rej. Starostwa Łuninieckiego w X st. sł.; Kazimierza Rychtarskiego p. o. kancelisty Urzędu Starościńskiego w Kamieniu-Koszyrskim w X st. sł.; Nikodema Siwuckiego p. o. kancelisty II Rejonu Starostwa Prużańskiego w X st. sł.; Zofję Domaszewiczównę p. o. maszynistki Urzędu Starościńskiego w Łunińcu w XI st. sł.; Antoninę Godlewską p. o. maszynistki Urzędu Starościńskiego w Kosowie Poleskim w XI st. sł.; Teofila Jarczyńskiego p. o. kancelisty Urzędu Starościńskiego w Łunińcu w XI st. sł.; Włodzimierza Kiryka p. o. kancelisty Urzędu Starościńskiego w Kosowie Poleskim w XI st. sł.; Anatola Koryckiego p. o. kancelisty Urzędu Starościńskiego w Kamieniu Koszyrskim w XI st. sł.; Helenę Niedzielko p. o. maszynistki Urzędu Starościńskiego w Drohiczynie w XI st. sł.; Marję Strzyżewską p. o. maszynistki Urzędu Starościńskiego w Kamieniu-Koszyrskim w XI st. sł.; Janinę Zajączkowską p. o. maszynistki Urzędu Starościńskiego w Pińsku w XI st. sł.; Izabellę Bolesto p. o. maszynistki Urzędu Starościńskiego w Kosowie Poleskim w XII st. sł.; Jerzego Procajłłę p. o. kancelisty Urzędu Starościńskiego w Prużanie w XII st. sł; Stanisława Branickiego p. o. kancelisty Urzędu Naczelnika IV-go Rejonu Star. Łuninieckiego w XII st. sł.; Zofję Graunerównę p. o. kancelistki Urzędu Starościńskiego w Prużanie w XII st. sł.

przyjął na kontraktową służbę:

Dr Izaaka Gitlera w charakterze Lekarza Rejonowego w Leninie pow. Łuninieckiego z uposaż. w g. VIII st. sł.; Dr. Bazylego Piechowa w charakterze Lekarza Rejonowego w Łunińcu z uposażeniem według VIII st. sł.; Dr. Szarhan Szarbo d'Artua w charakterze Dyrektora Szpitala w Żabince pow. Kobryńskiego z uposażeniem według VIII st. sł.; Dr. Romana Witwickiego w charakterze Dyrektora Szpitala w Drohiczynie z uposażeniem według VIII st. sł.; Dr. Rozalję Brahms-Oguszewicz w charakterze Lekarki Rejonowej w Chomsku pow. Drohiczyńskiego z uposażeniem według IX st. sł.; Dr. Marję Piechową-Zaborowską w charakterze Lekarki Rejonowej w Hancewiczach pow. Łuninieckiego z uposażeniem według IX st. sł.; Dr. Henryka Zdanowicza w charakterze Lekarza Rejonowego w Berezie - Kartuskiej pow. Prużańskiego z uposażeniem według IX st. sł.; Annę Krasnopiorową w charakterze akuszerki przy szpitalu w Kamieniu-Koszyrskim; Eugenję Masłowicz w charakterze akuszerki przy szpitalu w Prużanie; Abrama Sieleckiego w charakterze nadzorcy sanitarnego w Prużanie.

posunął:

Marję Jahołkowską p. o. rachmistrzyni Ref. Rolnego Urzędu Starościńskiego w Brześciu do IX st. sł.; Wacława Kietlińskiego p. o. Kancelisty u Inżyniera Drogowego w Sarnach do X st. sł.; Czesławę Pejszównę p. o. kancelistki Urzędu Starościńskiego w Drohiczynie do IX st. sł. z poruczeniem pełn. obow. sekretarza - pomocnika Nacz. Kanc. Urzędu Starościńskiego.

V.

72.

Postanowienia i instrukcje.

Wojewoda Poleski zatwierdził w dn. 31 maja r. b. uchwałę Magistratu m. Łohiszyna z dn. 4 XII-20 r, i ustanowił w temże mieście, prócz istniejących, jeszcze trzy jarmarki, które odbywać się mają w dniach 9 stycznia, 15 lutego i 8 kwietnia, w miejscach przez Magistrat uchwalonych.

Przedmiotem jarmarku będzie obuwie, odzież, narzędzia rolnicze i gospodarcze oraz inwentarz żywy.

73.

INSTRUKCJA

tymczasowa przy wydzierżawianiu majątków, pozostających pod zarządem Państwowym.

1. Majątki pozostające pod zarządem Państwowym, należy wydzierżawiać w całości, lub nawet częściowo, na rok jeden z zastrzeżeniem, że w razie konieczności usunięcia dzierżawcy, wszelkie wkłady będą mu zwrócone, według szacunku, dokonanego przez Komisję, złożoną ze Starosty, lub jego zastępcy, referenta rolnego i przedstawiciela Komitetu Pomocy Rolnej.

Dzierżawy dłuższe (do lat sześciu) mogą być zawierane po porozumieniu z Powiatowym Komitetem Nadawczym i stwierdzeniu na piśmie, że dany objekt na osadnictwo żołnierskie nie jest chwilowo przeznaczony.

2. Tenuta dzierżawna użytków rolnych musi być określona ilością pudów żyta, jaka ma być odstawiona do wskazanego w umowie miejsca przed 1-ym grudnia.

Za zezwoleniem Starosty i referenta rolnego można będzie należność wpłacić pieniędzmi, rachując żyto po cenie kontyngensowej, lub jeżeli tego w powiecie nie będzie, stwierdzonej przez Starostwo w miesiącu wrześniu danego roku średniej cenie rynkowej.

Tenuta z łąk oznaczona być musi sumą pieniężną, z zastrzeżeniem jednak prawa do 15-go września nabycia od dzierżawcy do 10-ciu pudów siana z dziesięciny dzierżawionej łąki, po określonej w umowie cenie, jednak nie wyżej, niż 45 mk. za pud.

3. Tenuta obszarów rybnych określa się ilością pudów kupieckiej ryby białej, przeliczonych na gotówkę. Jako podstawę do przeliczeń przyjmuje się 60% ceny hurtowej, płaconej loco Warszawa przez Związek Producentów ryb w Warszawie w czasie 1—23/XII.

Obszary mniejsze, niż 30 dziesięcin lustra wody, wydzierżawiane łącznie z majątkiem, opłacane są w gotówce.

Pastwiska, sady i tereny rybne od 30 do 100 dz. lustra wody, dzierżawione oddzielnie od całości majątku, wydzierżawiać należy w Starostwach za gotówkę, drogą licytacji. W skład Komisji licytacyjnej wchodzą: Starosta, jako przewodniczący, referent rolny i przedstawiciel Komitetu Pom. Rolnej. Licytacje na obszary rybne większe niż 100 dz. odbywać się będą w Urzędzie Województwa.

4. Od dzierżawcy pobierana jest bezprocentowa kaucja pieniężna lub inne dostateczne zabezpieczenia.

5. O ile dzierżawca nie dokona obsiewu części, w umowie oznaczonej, pól w kwietniu i maju, a w jesieni w sierpniu i wrześniu, dzierżawa ulega rozwiązaniu, a kaucja przechodzi na własność Państwa.

6. Wszelkie wpływy z tytułu kaucji lub rat dzierżawnych należy tymczasowo składać do Powiatowej Kasy Skarbowej, na rachunek depozytowy Wydziału Rolnictwa i Weterynarji przy Województwie Poleskiem. Referent Rolny musi prowadzić ścisłą rachunkowość sum powyższych.

7. W imieniu Starosty umowy sporządza referent rolny i z wszystkiemi potrzebnemi danemi oraz opinją Starosty, co do tranzakcji i osoby dzierżawcy, przesyła do zatwierdzenia do Województwa. Umowy na objekty mniejsze, niż 50 dziesięcin ziemi rolnej, lub 100 dzies. przestrzeni ogólnej, zatwierdzenia przez Województwo nie wymagają i podpisuje je Starosta, przyczem tenutę określa się w gotówce.

8. W umowie musi być zastrzeżone prawo wymiany jej ewentualnych zmian, w celu uzgodnienia z wzorem Ministerjum Rolnictwa i D. P., będącym obecnie w opracowaniu, o ile będzie on obowiązywał w Województwie Poleskiem.

9. Opłaty stemplowe w wysokści 1—2°/₀ od sumy umowy, po przeliczeniu zobowiązań w naturze, na bieżące ceny rynkowe, opłaca dzierżawca.

Brześć nad Bugiem, 17. V. 21 r.

Wojewoda:
(—) *Walery Roman.*

VI.

74.

ZARZĄDZENIA WŁADZ NACZELNYCH.

(Monitor Polski № 181 z dn. 11 Sierpnia 1921 r.).

243.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Spraw Wewnętrznych
z dnia 23 lipca 1921 r.

w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Oświecenia Publicznego i Wyznań Religijnych, w przedmiocie rozwiązania Komisji powołanych do życia celem zlikwidowania b. Zarządów Cywilnego Ziem Wschodnich oraz Wołynia i Frontu Podolskiego.

W myśl art. 2 rozkazu Naczelnego Wodza wojska polskiego z dn. 9 września 1910 r. o zniesieniu urzędów Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich i Naczelnego Komisarza Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego oraz w myśl rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 września, wydanego w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w przedmiocie powołania do życia Komisji, celem zlikwidowania b. zarządów cywilnych Ziem Wschodnich oraz Wołynia i Frontu Podolskiego (Monitor Polski z 1920 r. Nr. 276), zarządzam, co następuje:

§ 1.

Powołane do życia rozporządzeniem z dn. 23-go września 1920 r. (Dziennik Urzędowy Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich № 59/113 poz. 1633), Komisje dla likwidacji b. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich oraz dla likwidacji b. Zarządu Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego z dniem 1 września 1921 r. ulegają zozwiązaniu.

§ 2.

Minister Spraw Wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Oświecenia Publicznego i Wyznań Religijnych, wyda potrzebne zarządzenia, celem przekazania w ciągu dwuch miesięcy, poczynając od dnia 1 września 1921 r., akt obydwu komisji likwidacyjnych:

a) niezakończonych, dotyczących spraw podatkowych, rozrachunkowych i prywatno-prawnych wraz z bilansem i szczegółowemi do niego załącznikami, wyjaśniającemi stan poszczególnych rachunków dłużników i wierzycieli,— Ministrowi Skarbu,

b) personalnych—Ministrowi Spraw Wewnętrznych,

c) wszelkich zaś akt zakończonych — Zarządowi Archiwów Państwowych.

§ 3.

Przekazanie akt delegatom odnośnych Ministrów winno nastąpić na podstawie protokułów zdawczo-odbiorczych.

Celem wykonania zadań, połączonych z przekazaniem akt w terminie w § 2 niniejszego rozporządzenia określonym, Minister Spraw Wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Skarbu i po wysłuchaniu przewodniczących obu komisji likwidacyjnych, powoła niezbędny ku temu personel.

§ 4.

Komisje likwidacyjne b. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich tudzież Wołynia i Frontu Podolskiego rozstrzygną i zaopińjują wszystkie sprawy o charakterze publiczno-prawnym, które po dzień 31-y maja 1921 r. wpłynęły do rzeczonych Komisji.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Raczkiewicz.*

Minister Skarbu:
(—) *Steczkowski.*

Minister Przemysłu i Handlu:
(—) *Przanowski.*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) *Rataj*

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Układ grup wiekowych ludności Województwa Poleskiego.

I.

W mojem studjum o ludności powiatu Pińskiego p. t. „Układ grup wiekowych ludności a stopień zniszczeń wojennych" (Wschód Polski Nr. 10 i 11 z r. 1920 r.) próbowałem wykryć związek, jaki zachodzi pomiędzy różnemi kategorjami wieku miesz-

kańców danego obszaru i klęskami, na które owi mieszkańcy byli wystawieni z przyczyny wojny światowej. Teraz zajmiemy się ludnością Województwa Poleskiego. Wpierw jednak musimy wyjaśnić budowę t. zw. tablic śmiertelności, które służą za punkt wyjścia dla naszych rozważań.

Pewne zjawiska społeczne, któremi zajmuje się statystyka, upodobniamy, z większą lub mniejszą słusznością, do t. zw. *zjawisk przypadkowych* lub *losowych*. Ich typowym przykładem są wszelkiego rodzaju gry losowe, naprzykład gra w „orła" i „reszkę", albo gra w karty, kiedy zakładamy z góry, że niema racji, by rzucona moneta padła raczej na „orła" niż na stronę przeciwną, aby z pełnej talji kart łatwiej było wyciągnąć tę lub ową kartę. Reguły takich gier losowych zostały z dawna praktycznie wykryte i posłużyły do utworzenia t. zw. *prawdopodobieństwa* pewnego zdarzenia, które liczebnie wyraża stosunek przypadków nazwanych „sprzyjającymi" owemu zdarzeniu do liczby wszystkich możliwych przypadków, zakładając z góry, że wszystkie przypadki są zarówno możliwe. Rzucając monetę z góry wiemy, że może upaść albo „orlem" do góry, albo literami („reszka). W jednym i drugim wypadku mamy prawdopodobieństwo $1/2$: suma prawdopodobieństw $1/2+1/2$ równa się jedności, która wskazuje pewność samego upadku monety. Wogóle prawdopodobieństwo wyraża się ułamkiem mniejszym od jedności; gdyby licznik i mianownik ułamka były równe, wówczas byłaby pewność zdarzenia, jak powyżej przy upadku monety. W ułamku mały licznik i wielki mianownik wskazuje małe prawdopodobieństwo zdarzenia: odwrotnie wielki licznik ułamka wskazuje wielkie prawdopodobieństwo zdarzenia.

Niech w danym kraju urodzi się żywo 100.000 dzieci; z tych w ciągu roku umiera 23386, wówczas prawdopodobieństwo smierci nowonarodzonego dziecka wyrazi się, jak powyżej wskazaliśmy, ułamkiem, w którym mianownikiem będzie ogólna liczbą zdarzeń t. j. 100.000, licznikiem zaś 23386 wypadków zgonu, i prawdopodobieństwo śmierci wyrazi się $\frac{23386}{100\,000}$. Po wykonaniu dzielenia znajdujemy liczbę 0,23386 zwaną *współczynnikiem śmiertelności* w ciągu roku nowonarodzonego dziecka. Niechaj dalej zanotujemy 67599 dzieci 9 letnich, z których umiera w ciągu roku 230, wówczas ułamek $\frac{230}{67599}$ będzie współczynnikiem śmiertelności 9 letnich dzieci i, po wykonaniu dzielenia, da liczbę 0,0034. Ten ostatni współczynnik jak widzimy, jest znacznie mniejszy od współczynnika prawdopodobnej śmiertelności nowonarodzonego dziecka. Na 100.000 nowonarodzonych jeden rok przetrzyma 76614 dzieci t. j. 0,76614 ogółu niemowląt; z ogólnej liczby 67599 dziewięcioletnich przetrzyma rok 67369 t. j. 0,9825 dzieci dziewięcioletnich; innemi słowy około $1/4$ części dzieci nawonarodzonych ginie w ciągu roku, gdy tymczasem straty 9-letnich są drobne i wynoszą 18 dzieci na tysiąc.

Z powyższych dwóch przykładów co do dzieci nawonarodzonych i 9-letnich, wynika, że dla wyznaczenia rocznego prawdopodobieństwa śmierci osób danego wieku, należy wziąć pod uwagę dostatecznie wielką liczbę osób i wyznaczyć ile ich zmarło w ciągu roku, następnie liczbę zmarłych podzielić przez liczbę żyjących na początku roku.

Otóż wyznaczenie prawdopodobieństwa śmierci dla każdego wieku od chwili urodzenia do końca życia ludzkiego polega na obserwacji dla każdego poszczególnego wieku liczby żyjących na początku roku, oraz liczby zmarłych w ciągu roku. Mając takie dane możemy zbudować tablicę śmiertelności dla danej grupy ludzi.

Jest parę sposobów obliczania tablic śmiertelności:

Tak na podstawie ksiąg stanu cywilnego, gdzie są wykazy urodzeń i zgonów, obliczamy ile osób zmarło w pierwszym roku życia, w drugim i t. d. Stąd wyznaczamy liczbę osób, które po pierwszym, po drugim i t. d. roku pozostały przy życiu.

Sposób ten jest niepraktyczny, ponieważ wymaga obserwacji z akt stanu cywilnego gromady ludzi przez czas długi, w ciągu całego życia. W ciągu takiego okresu, mniej więcej 100 lat, zmieniają się warunki życiowe, i z nimi zmienia się smiertelność; na początku okresu była inna, niż w końcu.

Lepszy jest sposób obecnie praktykowany, który pozwala w ciągu paru lat wyznaczyć potrzebne nam dane. W rzeczy samej wystarcza zaobserwować ludność podzieloną na grupy lat zero t. j. nowonarodzonych. na grupy lat 1, 2 i t. d., i następnie po roku zbadać, ile wypadków śmierci liczyła grupa 0, 1, 2 i t. d. letnia.

Taką drogę postępowania ułatwia t. zw. *Spis jednodniowy ludności*. We wszystkich krajach Zachodniej Europy spisy jednodniowe odbywają się perjodycznie, co lat 10 lub 5 (w Niemczech) Pierwszy podobny spis jednodniowy na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej odbędzie się w dniu 30 września r. b.

Mając tedy potrzebne dane układamy tablicę I według schematu międzynarodowego, w którym Ln oznacza liczbę osób żyjących w wieku n lat, Un liczbę zmarłych i qn prawdopodobieństwo śmierci (Zarys Arytmetyki Politycznej. A. B. Danielewicz i S. Dickstein)

Tabl. I.

Schemat tablicy śmiertelności.

W wieku lat 1.	Żyje osób 2.	Zmarło 3.	Pr. śmierci 4.
0.	L_0	U_0	q_0
1.	L_1	U_1	q_1
2.	L_2	U_2	q_2
3.	L_3	U_3	q_3
4.	L_4	U_4	q_4

i t. d.

Dla przykładu weźmiemy tablicę śmiertelności Queteleta

W wieku	Ln	Un	qn
0.	1000	162	0,162
1.	838	56	0,067
2.	782	30	0,038
3.	752	18	0,023
4.	734	14	0,019

i t. d.

W tej tablicy dwie pierwsze kolumny 1 i 2 zwą się *tablicą śmiertelności*, chociaż prawidłowiej należałoby zwać ją *tablicą dożywających*. Kolumna 3 jest zbyteczną, ponieważ otrzymuje się z kolnmny 2 przez odejmowanie, mianowicie $U_0 = Ł_0 - L_1$; $U_1 = Ł_1 - L_2$ i t. d.

Kolumnę 4 również można otrzymać gdyż:

$$q_0 = \frac{U_0}{L_0} = \frac{L_0 - L_1}{L_0}$$

$$q_1 = \frac{U_1}{L_1} = \frac{L_1 - L_2}{L_1} \text{ i t. d.}$$

Przytoczymy jeszcze inne tablice śmiertelności dla pierwszego pięciolecia, mianowicie tablicę dla Niemiec (1891 — 1900), oraz tablicę śmiertelności specjalną (ubezpieczeniową) Semmlera.

Tablica II śmiertelności z Niemiec

Wiek	Ln	qn
0	100000	0,234
1	76614	0,052
2	72631	0,023
3	70999	0,014
4	69945	0,011

Tablica III śmiertelności według Semmlera

Wiek	Ln	qn
0	100000	0,065
1	93496	0,018
2	91782	0.015
3	90360	0,013
4	89157	0,011

Porównanie dwóch częściowo tutaj podanych, Tablic I i II, między rokiem 0 i 4, ujawnia dość znaczne różnice. Inaczej być nie może, zważywszy odmienne warunki, w których żyła ludność. Tablicę III pomijamy, jako t. zw, specjalną, przygotowaną przez towarzystwa ubezpieczeniowe; z tej tablicy zachowujemy jedynie współczynnik pr. śmiertelności qn, który względną swą wielkością ilustruje dokładnie interesujące nas pytanie.

W warunkach normalnych śmiertelność jest funkcją złożoną, związaną z kulturą, dobrobytem, zawodem, warunkami sanitarnymi, warunkami klimatycznymi; podlega zmianom w zależności od ulepszonych lub pogorszonych warunków bytu. Nie mniej pomimo różnic typ ogólny jest jednaki. Jak widzimy najwybitniejszą jest śmiertelność nowonarodzonych w ciągu pierwszego roku życia. W niemieckiej tablicy znajdujemy śmiertelność zabijającą prawie czwartą część dzieci; miejscami ginie nawet połowa nowonarodzonych. Kultura i dobrobyt, umiejętna opieka nad dziećmi, znacznie osłabiają śmiertelność nowonarodzonych, niemniej jest ona powszechnie wielka. Po pierwszym roku życia organizm jest już nieco przystosowany, odporność większa, wszelako 1, 2, 3 i 4 rok życia daje jeszcze znaczny współczynnik pr. śmiertelności, porównywalny ze współczynnikiem drugiej połowy życia. Weźmy przeciętne liczby z trzech naszych tablic dla wieku od 0 lat do 4. Grupę taką nazywać będziemy grupą 0 (zero).

Współczynnik prawdopodobnej śmiertelności grupy 0 (zero):

0,0618 według Queteleta
0,0668 „ Tabl. dla Niemiec
0,0224 „ Tabl. specjalnej Semmlera.

W podobny sposob moglibyśmy wyznaczyć inne grupy wiekowe, obejmujące każda 5 lat, które zwać będziemy od pierwszej początkowej liczby lat, a więc grupa 5 letnia (lata 5, 6, 7, 8, 9), grupa 10 letnia (lata od 10 do 14); i t. d. aż do grupy kresowej 100 lat. W powyższy sposób możemy zredukować każdą tablicę śmiertelności do 21 grup 5 letnich.

Dla naszego celu niezbędną jest tablica, na wzór tablicy śmiertelności Queteleta zbudowana, przedstawiająca częstość grup wiekowych dla wszystkich 37924 żyjących według tej tablicy, zredukowana do 1000 osób.[1]

Zredukowana tablica jest podana poniżej (tabl. IV) obok liczb przedstawiających współczynnik prawdopodobnej śmiertelności według Semmlera.

Tablica IV.

	Ln	qn
0	108,3	**0,0224**
5	92,7	0,0066
10	89,1	**0.0024**
15	86,7	0,0052
20	82,5	0,0074
25	77,7	0,0080
30	72,5	0,0086
35	67,1	0,0096
40	61,6	0,0100
45	56,2	0,0114
50	51,3	0,0140
55	46,0	0,0178
60	38,7	0,0282
65	29,0	0,0436
70	20,1	0,0654
75	11,7	0.1000
80	5,9	0,1606
85	2,2	0,2442
90	0,5	0,3114
95	0,1	0,4560
100	—	—

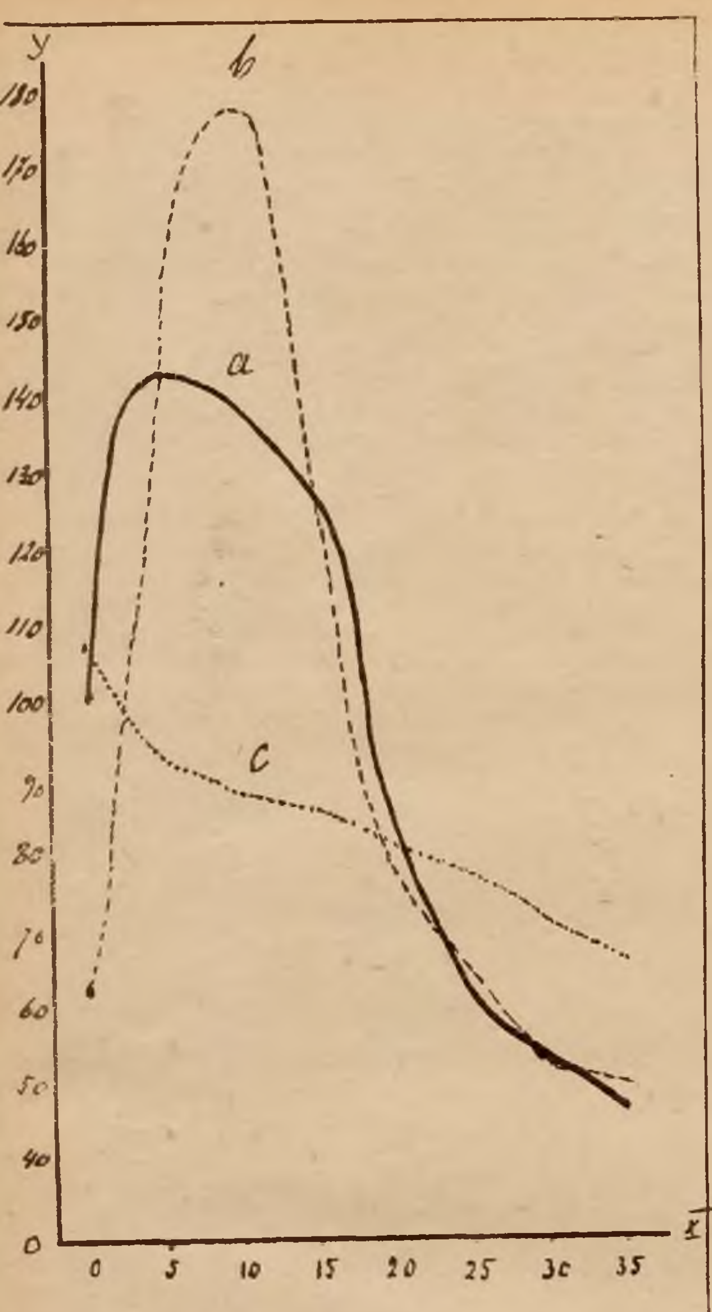
Przebieg liczb zredukowanych według tablicy Queteleta można uzmysłowić na dołączonym wykresie w postaci krzywej c.

Wykres ten składa się z dwóch wzajemnie prostopadłych linji X i Y; na linji X odcinamy części równe, oznaczające grupy lat 0, 5, 10 i t. d. do grupy 35 i z tych punktów wyprowadzamy prostopadłe równoległe do linji Y; na tych prostopadłych odcinamy długości proporcjonalne do liczb osób danej grupy wieku z naszej tablicy IV; punkty końcowe łączymy od ręki linją ciągłą. Otrzymana krzywa przedstawia układ grup wiekowych i jest dokładnie podobna do właściwej krzywej śmiertelności.

Jak widzimy, najliczniejszą jest grupa 0, co samo przez się jest zrozumiałe, gdyż inaczej ludność dążyłaby do wymarcia. Z kolei najliczniejszą jest druga grupa 5 letnia, potem liczebność grup statecznie się zmniejsza aż do grupy kresowej 100 lat.

Taki przebieg spotyka się we wszystkich krzywych śmiertelności bez wyjątku, przeto kształt krzywych jest niezmienny, pomimo indywidualnych różnic w szczegółach.

Trzeba wybitnych i długotrwałych klęsk dziejowych, aby prawidłowość mogła być naruszona. Wątpliwa, czy historja nowszych czasów, od początku XIX wieku poczynając, dałaby wiele przykładów zwichnięc kształtów krzywych śmiertelnosci. Jeżeli zawichnięcia wogóle wystąpiły, to na niewielkich obszarach podległych klęsce wojny i związanych z nią pogromach ludności. Prawdopodobnie nie tyle sama wojna, ile głody, jak w Indjach, Chinach, Rosji, mogły były wywołać wspomniane zaburzenia na krzywych. Nawet wielkie wojny, podobnie jak przejściowe epidemie, znaczyły swe ślady przez wzmożoną śmiertelność, , przez bezwzględną ilość ofiar, wskutek czego krzywa uległa większym lub mniejszym załamaniom, zachowując

wszelako niezmiennie swój zarys zasadniczy. Nie mamy wogóle opracowań tego przedmiotu, niemniej możemy ręczyć, że w ubiegłem stuleciu przewlekłe i krwawe wojny napoleońskie tylko w wyjątkowych dzielnicach Europy mogły były zniekształcić nasze krzywe.

Dopiero ostatnia wojna światowa zdołała zasadniczo postać krzywych odmienić i nadomiar nie tyle przez bezpośrednią ilość ofiar na polu bitwy, ile pośrednio przez klęski śród ludności cywilnej, spowodowane złą wolą najeźdzcy, częściej głupotą walczących stron. Belgja, część Francji, Serbja, a najsilniej Polska, ucierpiały zarówno bezpośrednio, jak pośrednio w ciągu tej katastrofy dziejowej.

Znaczna część ziem Polski była terenem walk bezpośrednich: ustępujący Rosjanie szlakiem swego odwrotu niszczyli budowle, palili zboże, gromadnie wysiedlając ludność miejscową. Tak było w Kongresówce. W dzielnicach wschodnich Polski, nietylko szlakiem odwrotu, ale wprost pogłownie wysiedlano ludność ze wszystkich miejscowości. Więcej niż $^3/_4$ mieszkańców obecnego Województwa Poleskiego poszło w poniewierkę z całym dobytkiem. Na miejsce pierwszych zaborców przyszli drudzy, ogołacając z tych resztek, które pierwsi nie zdołali złupić. Niemniej nawet Kongresówka, pomimo celowego zniszczenia przemysłu, ogłodzenia miast, wysiedlania ludności robotniczej, nie przeniosła klęski w tem stopniu, jakie były udziałem ludności kresowej, zwłaszcza białoruskiej w pierwszym rzędzie. Jesteśmy tutaj w ośrodku tej depresji klęskowej, i należyte uwydatnienie stopnia klęskowości rzuci światło na inne dzielnice kraju.

Przytoczona na początku niniejszego moja praca miała za zadanie ustalić metodę zestawiania krzywych układu grup wiekowych w związku z większym lub mniejszym stopniem klęskowości, która dotknęła pewne oznaczone skupienia ludzi, mieszkańców poszczególnych gmin, z terytorjum zajmującego nas obszaru, obecnego Województwa Poleskiego.

Zgóry przypuszczałem, że kształt krzywych ulegnie zmianie, i że postać zwichniętej krzywej da się wyznaczyć na podstawie rozważań wzajemnych stosunków pomiędzy prawdopodobną śmiertelnością poszczególnych grup wiekowych.

Jako punkt wyjścia przyjąłem wielkość współczynnika qn podanego w Tablicy IV, obliczonej z tablicy śmiertelności Semmlera, po odrzuceniu trzech ostatnich znaków dziesiętnych (A. B. Danielewicz i S. Dickstein. Arytm. polityczna, Tabl. VII).

Poprzednio wyjaśniliśmy, że pr. śmiertelność danego wieku jest ilorazem z podzielenia liczb osób zmarłych przez liczbę żyjących w granicach danego wieku; innemi słowy, im więcej osób zmarło, tem współczynnik jest większy. Tablica wskazuje, że dla grupy osób najliczniejszej, dla grupy 0, współczynnik jest największy (nie licząc grup starczych, wogóle nielicznych) i bardzo znaczny; zmniejsza się nader dobitnie dla drugiej grupy, z kolei najliczniejszej, dla grupy 5-letniej; w trzeciej grupie 10-letniej dobiega minimum, poczem znów wzrasta i przebiega dalej w następnych grupach, powolnie coraz wzrastając, aż do grupy 60-letniej, kiedy osiąga wielkość współczynnika z grupy pierwszej, zerowej. Dalej następują grupy kresowe, wogóle nieliczne, z wielkimi współczynnikami prawdopodobnej śmiertelności.

Teraz bierzemy pod uwagę gromadę mieszkańców jakiejś gminy wytrąconej ze swego środowiska i przeniesionej w obce, dobrze jeżeli obojętne, a najczęściej wrogie, skazanej na głód, epidemje. Już w drodze na wygnanie wszelkie klęski odczuwać się dały. Niema przesady w opowieściach, że etapy znaczone były mnóstwem mogił dziecięcych. Zkądinąd mamy dane, że w ciągu mniej więcej półrocza, t. j. od czasu wyjścia do czasu przybycia na miejsce wygnania t. j. do lutego lub marca 1916 roku, śmiertelność dochodziła do 100 promil, inaczej 10 procent wygnańców. O późniejszym stanie zdrowotności nic nie wiemy. Z wygnańców grupy najsłabsze, najmniej odporne, ucierpiały najwięcej. Wprawdzie śmierć raziła wszystkie bez wyjątku grupy, lecz prawo współczynników zachowane było, i odporność lub podatność wystąpiły na jaw. Stąd w grupie zerowej, gdzie współczynnik pr. śmiertelności jest wielki, straty były największe, natomiast mały współczynnik śmiertelności z grupy 10-letniej sprawił, że zgromadzone w niej najodporniejsze jednostki przetrzymały najłatwiej wszelką niedolę w tej w dosłownem znaczeniu walce o byt.

Względny zatem rozrost grupy 10-letniej jest nader charakterystyczny. Grupy 5 i 15-letnie cechuje mały wogóle współczynnik, znaczna zatem odporność organizmu, stąd te dwie grupy mogły były pozostać licznemi, zwłaszcza druga grupa, która z natury rzeczy w przebiegu normalnym jest najliczniejszą po grupie zero.

O pierwotnej liczebności gromady ludzkiej wysiedlonej z danej gminy nic nie wiemy, nie mniej możemy przewidywać, że w liczbach względnych, t. j. na tysiąc mieszkańców, ci co przetrzymali klęski i żywi wrócili z wygnania będą zgrupowani odpowiednio w pierwszych grupach najodporniejszych, a więc przedewszystkiem w grupie 10-letniej.

Takie wyniki powinna dać gromada wychodźców, natomiast pozostali na miejscu zgoła w innych znajdowali się warunkach. Ludność wiejska w b. Kongresówce we względnie przyjaznych pozostawała warunkach, natomiast miejska pzzechodziła ciężkie koleje, nękana głodem, z wyjątkiem ludności zajętej handlem. Niewysiedlona przez Rosjan ludność wiejska naszego Województwa była prześladowana przez okupantów niemieckich i częściowo przeniesiona do Kongresówki; niemniej tu i owdzie znalazły się miejscowości, których klęska wojny nie dotknęła, lub tylko w słabym stopniu. Ciekawe przykłady zanotujemy niebawem. Żydowska ludność z większych miast (Brześć n/Bugiem, Pińsk), uległa wysiedleniu do wsi; w małych miastach natomiast miała się względnie dobrze.

W celu sprawdzenia tutaj wyrażonych domniemań podjąłem opracowanie ludności powiatu Prużańskiego na podstawie zarządzonego przez ówczesnego Komisarza na drodze administracyjnej spisu ludności w czerwcu 1919 r. Spis ten uprzedził o kilka miesięcy spis ogólny, podjęty przez b. Z. C. Z. W. i był z nim dostatecznie zgodny, jak przekonało późniejsze porównanie. Ponieważ z drugiej strony miałem materjał statystyczny, pozwalający orjentować się w stopniu klęskowości poszczególnych gmin, chciałem przeto ustalić metodę postępowania i skalę porównawczą. Ostatnie nie udało się przeprowadzić, ponieważ prużańskie okazało dość równomiernie zniszczone. Dopiero w ówczesnym powiecie Pińskim (obecnie powiat Piński, Łuniniecki i część Kosowskiego) znalazłem potrzebne mi warunki.

Okupacja niemiecka powiatu Pińskiego linją okopów odcięła jego gminy zachodnie, i ludność tych gmin uległa wysiedleniu częściowo do b. Kongresówki, częściowo do sąsiednich powiatów. Wysiedleńców niszczył głód i epidemje, wsie zostały zrujnowane. Natomiast mieszkańcy wschodniej części powiatu pozostając na miejscu, żyli w warunkach względnie normalnych, jeżeli pominąć epidemje i złączoną z nią wzmożoną śmiertelność.

Stan obu części powiatu był zgóry ustalony, i pozostawało jedynie wykonać robotę.

Powiat liczył 24 gminy. Przyjąłem metodę ankietową, biorąc z każdej gminy po 1000 osób, z niektórych zaś w celu sprawdzenia po 2000 (gminy: Pińkowicze, Moroczno, Uhrynicze, Terebieżów, Stolin, Brodnica). Z ludności żydowskiej opracowałem 5000 z Pińska oraz 2500 z Łunińca i Stolina łącznie. Jedenaście gmin wschodniej połaci liczą się jako „słabo zniszczone“, dziewięć gmin zachodnich jako „zniszczone“; 4 gminy wydzieliłem, ponieważ przedstawiają pewne osobliwości.

Wyniki obliczeń dla każdej gminy oddzielnie są padane w artykule przytoczonym (Wschód Polski № 10-11), tutaj w tabl. V ograniczymy się liczbami przeciętnemi dla obu części powiatu.

Do gmin „słabo zniszczonych“ liczą się następujące: Płotnica, Chotynicze, Kożan-Gródek, Terebieżow, Stolin, Lemieszewicze, Radczyce, Łunin, Pohost-Zahorodzki, Wiczówka i Dobrosławka. Jako gminy „zniszczone“ podajemy:Stawek, Porzecze, Chojno, Brodnica, Lubieszów, Telechany, Kuchocka-Wola, St. Wola, Zabczyce.

W tablicy jest zestawienie dla różnych grup wiekowych gmin „słabo zniszczonych“ (a) i gmin „zniszczonych“ (b) w postaci różnic: „słabo-zniszczone“ mniej „zniszczone“, przyczem znak + wskazuje, że więcej jest w grupie „słabo-znisczonej“, znak - że jest mniej:

Tablica V.

Grupy wieku	Gminy „słabo-zniszczone“	„Gminy „zniszczone“	Różnica
	a	b	a—b
0.	102.5	63.4	+ **39.1**
5.	**144.0**	148.8	— 4.8
10.	138.8	**178.8**	— **40.0**
15.	128.2	127.0	+ 1.2
20.	85.7	77.8	+ 7.9
25.	67.2	64.6	+ 2.4
30,	56.7	52.8	+ 3.9
35.	47.9	50.9	— 3.0
40.	51.3	46.7	+ 4.6
45.	37.9	37.8	+ 0.1
50.	44.2	41.9	+ 2.3
55.	29.1	25.9	+ 3.2
60.	31.1	40.3	— 9.1
65.	12.7	15.9	— 3.2
70.	13.0	14.4	— 1 4
75.	4.6	6.0	— 1.4
80.	6.0	4.8	+ 1.2
85.	2.1	1.1	+ 1.0
90.	1.1	0.8	+ 0.3
95.	0.5	—	+ 0.5
100.	0.4	0.1	— 0.1

Część a. tabl. V wskazuje przebieg zbliżony do normalnego według tabl. IV. Niemniej są różnice wydatne: Tak grupa 0 nie zajmuje pierwszego miejsca, jako najliczniejsza, na jej miejscu występuje druga najliczniejsza normalnie grupa 5 letnia; potem kolejno zmniejszając się idą grupy 10 i 15 letnia jak w przebiegu normalnym. Cztery pierwsze grupy liczą 513 osób t. j. przeszło połowę ludności. Są to zatem dzieci i podrostki niżej 20 lat. Od grupy 20 letniej następuje nagły spadek w liczebności grup osób dorosłych z drugiej połowy tysiąca. Pomimo zatem podobieństwa z przebiegiem normalnym, widzimy również cechy klęskowości t. j. spadek liczebności w grupie 0 i względnie wielką liczbę dzieci i niedorostków w porównaniu z dorosłymi. W drugiej części b tejże tablicy cechy klęskowości są już jasno uwydatnione: grupa 0 silnie zmniejszona, natomiast widzimy rozrost grupy 10 letniej, występującej na plan pierwszy zgodnie z teoretycznem przewidywaniem. Te dwie grupy, zerowa i 10 letnia bez dwuznaczności cechują klęskowość. Uwydatnia te cechy zestawienie różnic grup a—b z tabl. V. Na naszym

wykresie krzywa a jest postacią układu grup mniej klęskowych, krzywa b jest układem zdecydowanie klęskowym, niemniej obie wspólnie pod grupa 20 letnią przecinają krzywę normalną c, głęboko zapadając pod ostatnią, co uwydatnia silny niedobór po stronie ludności dorosłej.

Różnice a—b z tabl. V dla grup osób dorosłych nie nastręczają wielu uwag: uderza tylko znaczna przewaga w grupie 20 letniej osób mniej klęskowych, poczem różnice dalszych grup biegną w sposób przypadkowy, dając na zmianę znaki + i —, aż do grupy lat 40—45, ze zdecydowaną przewagą mniej klęskowych co zresztą jest zrozumiałe. Mniej natomiast jasna różnica w grupach późnych 60—75 letnich, z przewagą po stronie klęskowych, zważywszy mniejszą odporność organizmów z tych lat. Przypuszczać jednak można, że wchodzi tu w grę celowe powyższanie podawanego wieku, dla uzyskania zapomóg; niemniej może to być wynikiem starczego egoizmu, umiejącego lepiej się dostosować do warunków w tej walce o życie.

W grupie typowo klęskowej więcej niż połowa ludności przypada na pierwsze cztery grupy, podobnie jak w przebiegu grup mniej klęskowych; natomiast cztery pierwsze grupy normalne według tabl. IV liczą tylko 377 osób, zaś połowa obejmuje prawie 6 grup.

Przewaga zatem grup ludności częściowo tylko uzdolnionych do pracy, obniża wydajność pracy wogóle. W tym stanie rzeczy na pierwszy plan występują zadania oświaty ludowej, zważywszy znaczną liczbę dzieci w wieku szkolnym. Nie obojętne są te sprawy również dla wojskowości.

Jedenaście gmin wschodnich, odciętych linją okopów posiadają przebieg jednolity, typowy według kolumny a tablicy V i stanowią terytorjalną całość. Podobnie zachowuje się również kolumna b w przeciętnej z 9 gmin, z jednym atoli wyjątkiem. Jest to gmina Uhrynicze, która należy terytorjalnie do zwartej grupy gmin zdecydowanie klęskowych, lecz posiada charakter grupy a. O gminie tej pisałem: „Gmina Uhrynicze, wciśnięta pomiędzy zniszczone gminy Lubieszowską i Kuchocko-Wolską, posiada typ słabo zniszczonych, za wyjątkiem grupy wiekowej zero. Z luźnie zebranych wiadomości wynika, że miejscowość ta jakoby w korzystnych pozostawała warunkach, nie mniej poważnych danych na poparcie nie mam. Ponieważ gminę zaliczyłem był do „nie zniszczonych“, odpowiedziano mi, że jest wprost przeciwnie, i dopiero obecnie w Brześciu znalazłem potwierdzenie moich pierwotnych domniemań, poparte świadectwem właścicieli ziemskich z sąsiedztwa. Otóż gmina Uhrynicze jest okolona lasami, do których uchodzili mieszkańcy z całym dobytkiem podczas zbliżania się Rosjan i następnie Niemców. Przeczekawszy niebezpieczeństwo wracali z powrotem do zrujnowanych lub spalonych siedzib, żyjąc w „ziemiankach“, prowadząc w dalszym ciągu gospodarstwo.

Istotnie użyty podział na gminy „zniszczone“ i „nie zniszczone“ może wywołać nieporozumienie; wprawdzie zniszczenie wsi jest najistotniejszą widomą oznaką klęskowości, ponieważ łączy się z tem słowem wysiedlenie mieszkańców, utrata dobytku, tułaczka i zycie na obczyźnie i t. d. niemniej nie jest trafnem określeniem. Moje zestawienia grup wiekowych sięgają do istoty rzeczy, obejmując całość warunków, w jakich żyła ludność. Lepszą przeto nazwą będzie układ grup wiekowych „mniej lub więcej klęskowy“ w porównaniu z układem „normalnym“.

Przykład z gminą Uhrynicze jest nader pouczający, i w dalszym ciągu spotykamy inne podobne przykłady, ściągające się bądź do poszczególnych gmin, bądź do poszczególnych wsi; wdzięczny przeto byłbym osobom kompetentnym, którzy zechcieli by udzielić mi informacji o stanie podobnie wyróżnionych miejscowości.

Gminy Moroczno, Pińkowicze i Łohiszyn pozostawały w większej części pod okupacją rosyjską i leżały na linji okopów. Układ grup wiekowych ludności jest wyraźnie mieszany, przejściowy, różniąc się zarówno od przebiegu a jak przebiegu b z Tablicy V. Klęskowość układu jest dość uwydatniona, nie mniej wymaga jeszcze sprawdzenia przez rozważenie pojedyńczych wsi.

W dalszym ciągu niniejszego podawać będziemy kolejno opracowania poszczególnych powiatów Województwa. Podkreślić musimy, iż liczby nasze nie sa ściśle porównywalne z poprzedniemi z b. powiatu Pińskiego. Powiat ten, jak zaznaczyliśmy był opracowany na podstawie spisu z końca 1919 r., tutaj zaś korzystamy z ksiąg ludności stałej poszególnych gmin, prowadzonych bieżąco, zatem obejmujących r. 1920. Stąd pewien rozrost naszej grupy zerowej w porównaniu z r. 1919 r. Księgi ludności są w języku polskim, ponieważ były założone w r. 1919. Część z nich została zniszczona podczas najazdu bolszewickiego, i nowe prowizoryczne zaprowadzono w r. 1920. Powoduje to również drobną różnicę w układzie grup wiekowych ludności; niemniej porównywalność wyników jest dostatecznie zapewniona.

POWIAT DROHICZYŃSKI.

Powiat ten obejmuje 12 gmin z ludnością w końcu 1920 roku liczącą 56.516 mieszkańców.

Tablica VI podaje wykaz ludności gmin, z podziałem na chrześcian i żydów, oraz liczbę dla niniejszego opracowanych mieszkańców z każdej gminy. Z gminy Drużyłowicze nie mieliśmy ksiąg ludności, gdyż przez opieszałość nie zostały wykończone.

Tablica VI.

WYKAZ LUDNOŚCI GMIN.

Gminy	Chrześcijanie	Żydzi	Opracow. osób
Bezdzież	8227	92	4000
Braszewicze	2292	167	2000
Chomsk	3442	1306	2000
Drohiczyn	1697	2033	2000
Drużyłowicze . .	4795	226	—
Janów	3789	2372	4000
Imienin	1577	57	1000
Motol	8341	1369	3000
Odryżyn	5002	149	2000
Osowce	3809	247	2000
Wołowel	2675	258	1000
Worocewicze . . .	2062	532	2000
Ogółem . . .	47708	8808	25000
Procentowo . .	84.4	15.6	—

W tablicy VII jest zestawienie ilości koni, krów, oraz ilości dziesięcin obsianego gruntu ze zbioru 1920 r. i ozimin na zbiór 1921 r. przypadających na jednego mieszkańca gminy.

Talbica VII.

	Imienin	Wołowel	Chomsk	Bezdzież	Drohiczyn	Braszewicze	Worocewicze	Osowce	Motol	Janów	Odryżyn
	na jednego mieszkańca przypada:										
Konie	0.15	0.07	0.11	0,12	0.09	0.11	0.16	0.06	0.09	0.07	0.04
Krowy	0.21	0.19	0.23	0.22	0.25	0.21	0.22	0.24	0.15	0.16	0.31
Dzies. obsian. gruntu w 1920 r.	0.15	0.25	0.10	0.21	—	0.05	0.11	0.08	0.14	0.08	0.17
Dzies. ozimin na r. 1921 r. . .	0.06	0.10	0.06	0.09	0.06	0.10	0.09	0.03	0.09	0.07	0.06

W podobnego rodzaju zestawieniach, z czasów poprzedzających najazd bolszewicki w Prużanle, notowaliśmy prawie jednakową ilość koni i krów na każdego mieszkańca gminy. Tutaj widzimy bardzo znaczny spadek ilości koni. Fatalny stan ilości zasiewów sam przez sie rzuca się w oczy.

Tablica VIII przedstawia w promilach układ grup wiekowych ludności powiatu. Jest to układ typowo klęskowy. Klęskowość silniej jest nawet uwydatnioną niż w grupie b tablicy V z Pińszczyzny, pomimo wyraźnego rozrostu grupy zero. Możnaby tutaj jdszcze wydzie-lić 4 gminy: Wołowel, Drohiczyn, Braszewicze i Motol, z tytułu znacznego rozrostu grupy 5-letniej. Przebieg taki zdradza nieco mniejszy stopień klęskowości niż przebjeg, w którym grupa II jest mniejszą od IV. W ostatecznem zestawieniu wyników z całego Województwa może okazać się celowym więcej szczegółowy podział zdecydowanej klęskowości.

Tablica VIII (w promilach).

GMINY.

Grupy wieku	Imienin	Wołowel	Chomsk	Bezdzież	Drohiczyn	Braszewicze	Worocewicze	Osowce	Motol	Janów	Odryżyn	Przeciętnie
0	**72**	**80**	**64**	**67**	**63**	**67**	**85**	**77**	**81**	**86**	**73**	**72.2**
5	128	167	112	133	148	149	105	127	158	120	130	134.3
10	**159**	**187**	**176**	**162**	**186**	**177**	**170**	**188**	**170**	**173**	**170**	**174.4**
15	116	112	158	130	125	106	119	108.	119	133	139	124.1
20	82	62	75	88	73	84	100	66	64	59	76	75.4
25	67	57	40	50	56	61	46	55	48	54	50	53.1
30	65	50	42	48	52	55	60	51	51	47	61	52.9
35	60	44	48	42	52	59	59	71	40	45	65	53.2
40	37	36	32	48	53	52	54	42	49	61	54	47.1
45	51	36	48	52	53	40	50	45	45	40	41	45.5
50	38	42	57	54	42	43	46	45	47	48	54	46.9
55	27	35	50	35	38	29	28	28	32	34	35	33.7
60	54	47	44	43	24	40	56	44	44	55	18	42.6
65	18	15	18	17	14	19	18	15	21	17	13	16.8
70	14	7	21	18	13	7	15	17	13	11	9	13.2
75	7	12	6	5	6	4	5	8	7	6	5	6.4
80	4	8	6	6	2	4	3	8	8	7	4	5.5
85	1	1	2	1		1	1	3	1	4	2	1.5
90		1	1	1		1		2	1		1	0.7
95		1				1			1			0.3
100						1						0.1

W tablicy IX podajemy przebieg w dwóch wsi, mianowicie wsi Opol z gminy Bezdzież i wsi Zarzeczka gminy Osowce.

Tablica IX. (w promilach).

	Gm. Bezdzież wieś Opol	Gm. Osowce w. Zarzeczka
0.	107	118
5.	**175**	**161**
10.	106	146
15.	129	112
20.	86	54
25.	45	59
30.	52	51
35.	33	50
40.	45	42
45.	25	53
50.	40	34
55.	34	27
60.	42	36
65.	28	17
70.	20	17
75.	3	5
80.	26	11
85.	2	3
90.	1	3
95.	1	—
100.		1

Łatwo rzuca się w oczy zgoła odmienny przebieg, zgodny natomiast z częścią a naszej tablicy V. Jest to jeden z wyjątków, o których uprzedzaliśmy. Bliższe wiadomości o tych dwóch wsiach byłyby nader pożądane.

Następna tablica X daje nam układ grup wiekowych ludności żydowskiej z miasteczek powiatu. Brane było po 1000 osób z każdego, z wyjątkiem Janowa, z którego wzięto 2000. Średnia wyprowadzona, przysądzając układowi z Janowa wagę podwójną

Tablica X (w promilach).

LUDNOŚĆ ŻYDOWSKA.

Grupy wieku	m. Janów	m. Chomsk	m. Motol	m. Drohiczyn	Przeciętnie
0.	**87**	**88**	**64**	**90**	**83.2**
5.	146	142	165	156	151.0
10.	**165**	**150**	**183**	**168**	**166.2**
15.	123	109	133	105	118.6
20.	52	43	55	54	51.2
25.	60	43	35	80	55.6
30.	42	52	44	54	46.8
35.	51	74	39	44	51 8
40.	54	38	43	30	43.8
45.	47	49	51	42	47.2
50.	37	38	41	44	39.4
55.	45	53	38	42	44.6
60.	43	43	45	45	43.8
65.	24	38	25	17	25.6
70.	17	29	16	18	19.4
75.	4	5	15	8	7.2
80.	3	4	6	2	3.6
85.	1	2	1	1	1.2
90.			1		0.2
95.					
100.					

Pozór układu grup naogół klęskowy, chociaż klęskowość w słabym stopniu zaznacza się: grupa zerowa jest znaczna, grupa 5 letnia wielkością nie wiele ustępuje grupie 10 letniej, natomiast zastanawia raptowny spadek liczebności już w grupie 15 letniej. Z miasta Janowa zestawiamy osobno 1000 mężczyzn i 1000 kobiet i wyznaczamy różnicę, w znaczeniu mężczyźni — kobiety, przyczem znak + oznacza przewagę mężczyzn:

m. JANÓW w promilach.

grupa	mężczyzn	Kobiet	męż—kob.
0.	**94**	**80**	+ 14
5.	140	151	— 11
10.	**178**	**153**	+ 25
15.	120	127	— 7
20.	**16**	87	— **73**
25.	63	59	+ 4
30.	49	35	+ 14
30.	48	54	— 6
40.	55	54	+ 1
45.	52	43	+ 9
50.	36	39	— 3
55.	49	41	+ 8
60.	51	35	+ 16
65.	24	24	0
70.	15	10	+ 5
75.	4	4	0
80.	5	1	+ 4
85.	1	1	0
90.			
95.			
100.			

Widzimy tutaj w grupie zerowej wyraźny niedobór dziewcząt; znacznie większy, niż prawo statystyczne wskazuje. Widoczna przeto, że dziewczęta zgoła były pomijane, i co zatem idzie, że grupa zerowa jest tutaj mniejszą, niż w rzeczywistości. Grupa 10 letnia chłopców jest nadmiernie rozrośnięta, natomiast całkiem brak młodzieży męskiej w grupie lat 20. Przebieg więc zgoła nie jest klęskowy i więcej odpowiada grupie a z tablicy V.

Stosując tutaj znalezione współczynniki z tabl. VIII i tabl. X do ogólnej liczby chrześcian i żydów, znajdujemy liczebność poszczególnych grup.

grupy wieku	chrzesc.	żydów
0.	3445	729
5.	6407	1330
10.	8320	1463
15.	5921	1045
20.	3597	451
25.	2529	490
30.	2528	412
35.	2528	456
40-55	8263	1541
60-75	3769	846
80-100	386	44

Poniżej 20 lat przypada 24093 chrześcian i 4567 żydów, w wieku szkolnym, grupa lat 5 i 10, znajdujemy 14727 chrześcian i 2793 żydów i t. d. Oczywista liczba ludności jest zmienna, współczynniki zaś grup ludności przez dłuższy czas można uważać jako stałe i stosować do nowych liczb, jakie będą ustalone w przyszłości.

D. c. n.

Brześć n/B. w sierpniu 1921 r.

R. Merecki.

Inspekcja powiatów Województwa Poleskiego.

W dniu 18—26 maja r. b. Wojewoda Poleski p. Walery Roman, odbył szczegółową inspekcję powiatów Województwa, wraz z Naczelnikiem W-łu Prezyd. p. J. Sienkiewiczem, Komendantem XIV Poleskiego Okręgu Policji Państw., p. Galle, Kuratorem Poleskiego Okręgu Naukowego, p. Wolbekiem oraz Inspektorem Wydziału Rolnictwa i Weterynarji Poleskiego Urz. Wojew. p. Wojno — przeprowadzając wszędzie lustrację urzędów starościńskich, gminnych, posterunków policyjnych, dokonywując wespół z Kuratorem Okręgu, p. Wolbekiem, wizytacji szkół, ochronek, instytucji społecznych, szpitali, zaznajamiając się ze stanem zdrowotnym powiatów, nastrojem ludności i potrzebami tejże.

Pierwszym etapem inspekcji był Kobryń, gdzie po dokonaniu lustracji Starostwa, zwiedziwszy miejscowe urzędy państwowe, szkoły i instytucje społeczne, przez Horodec i Antopol, zatrzymując się wszędzie dla inspekcji urzędów gminnych, szkół i posterunków policyjnych, w tymże dniu przybył p. Wojewoda do Drohiczyna. Tu po konferencji z miejscowym Starostą, przedstawiającym całokształt potrzeb powiatu, po zaznajomieniu się z istniejącym stanem rzeczy, tegoż jeszcze dnia wyjechał p. Wojewoda do Pińska.

W Pińsku zwiedził p. Wojewoda nazajutrz miejscowy kościół parafjalny, cerkiew i synagogę, poczem uczestniczył w posiedzeniu Rady Miejskiej. Z kolei odwiedził p. Wojewoda, wraz z Kuratorem, p. Wolbekiem, miejscowe gimnazjum, oprowadzany przez Dyrektora tegoż, Ks. Superjora Mielocha, interesując się postępami uczniów, poczem, odwiedziwszy, wraz z p. Wolbekiem, szkoły powszechne, ochronki polskie i żydowskie, nowobudujący się okazały szpital miejski— wizytował Dowódcę VIII Dyw. piech., skąd udał się do Sądu Okręgowego. Odwiedziwszy następnie Okręgowy Urząd Ziemski, Polsk. Amer. Kom. P. D., Komendę Policji z Ekspozyturą Śledczą, stary klasztor oo. Jezuitów, p. Wojewoda, po szczegółowej inspekcji Urzędu starościńskiego, po dokładnem poinformowaniu się o miejscowych warunkach — nazajutrz t. j. 20 maja, opuścił Pińsk, udając się w dalszą drogę do Łunińca.

Po drodze zwiedzono zburzoną przez wojnę wieś Horodyszcze, mieszkańcy której gnieżdżą się dziś w podziemiach dawnych okopów niemieckich.

W dużej wsi Łunino wieśniacy zgotowali p. Wojewodzie uroczyste przyjęcie Tegoż dnia wieczorem dotarto do Łunińca. Po odbyciu szczegółowej inspekcji Starostwa i zapoznaniu się z życiem powiatu, nastrojem miejscowej ludności i bezpieczeństwem, ze szczególnem uwzględnieniem pasa przyfrontowego, p. Wojewoda interesował się kwestją ulepszenia lokalnych środków przewozowych, dla tem łatwiejszego dowozu żywności potrzebującej ludności miejscowej i okolicznej. Sprawę tę referował p. Wojewodzie Starosta miejscowy oraz Inspektor oddziału P. A. K. P. D. Jednocześnie przedkładał Starosta p. Wojewodzie potrzebę przekazania zakupu deputatów urzędniczych Tow. Handlu Zewnętrznego, a to ze względu na brak kooperatywy urzędniczej, któraby się mogła zająć tą sprawą. Z kolei p. Wojewoda zwiedził wzorowo urządzoną ochronkę pracowników P. K. P., depôt kolejowe, zaś nazajutrz, dn. 21 maja, cerkiew prawosławną, synagogę, przytem tegoż dnia wyjechał na szczegółową lustrację pasa przyfrontowego. Przez Łachwę, gdzie p. Wojewoda przyjmował delegację włościan i żydów, przez Mokrę, wieczorem tegoż dnia dojechał p. Wojewoda do granicy polsko-rosyjskiej do m. Lenin. Tu p. Wojewoda odwiedził miejscowego proboszcza prawosławnego, urząd gminny, poczem, po zwiedzeniu samej granicy, powrócił do Łachwy.

Dnia 22 maja p. Wojewoda, przeprawiwszy się promem przez Prypeć, zlustrował urząd gminny i szkołę w Chorsku. Następnie przeprawiwszy się przez Horyń, dojechano do Dawidgródka, gdzie p. Wojewoda zwiedził szpital miejski, cerkiew prawosławną oraz dokonał inspekcji urzędu naczelnika IV rejonu.

W Stolinie, po lustracji urzędu gminnego i Magistratu, p. Wojewoda był obecny na przeglądzie miejscowej straży ogniowej ochotniczej. Odwiedziwszy następnie wespół z Kuratorem p. Wolbekiem miejscowe szkoły i przyjąwszy deputację ludności w sprawie utworzenia 7-mio klasowej szkoły Realnej, oglądał Wojewoda cerkiew, synagogę i ochronkę żydowską, przytułek żydowski, szpital rejonowy — poczem udał się w dalszą drogę do Sarn, zatrzymując się w Wysocku, Dąbrowicy, Bereźnicy dla dokonania inspekcji urzędów gminnych i posterunków policyjnych, zwiedzenia cerkwi, kościołów i zakładów użyteczności publicznej, przyjmując zażalenia ludności i raporty miejscowych przedstawicieli administracji. Tegoż dnia wieczorem p. Wojewoda przybył do Sarn, a nazajutrz, dn. 24 maja, dokonawszy szczegółowej inspekcji Starostwa i po zapoznaniu się z miejscowymi warunkami i potrzebami ludności oraz bezpieczeństwem powiatu i stanem policji, przyjął delegację ludności gminy Niemowickiej, z wójtem na czele, z prośbą o zarządzenie wyborów do rad gminnych, poczem, zwiedziwszy szpital „Jura“, warsztaty kolejowe, park i depôt kolejowe, kościół parafjalny, urzędy państwowe i instytucje społeczne, udał się do maj. Dorotycze dla obejrzenia osad żołnierskich, a następnie przez Bereźnicę, Ossów, Kanonicze. Karczemkę — wyjechał do Włodzimierca, tu zaś, zlustrowawszy 25 maja urząd naczelnika rejonu i gminę, zwiedziwszy IV-ro klasową szkołę ukraińską i kościół — przez Rafałówkę, Wołoczech, Maniewicze, Liszniówkę, Grzywy, Nowe Czerwiszcze i Rudkę, późnym wieczorem dotarto do Kamienia Koszyrskiego.

Dnia 28 maja p. Wojewoda odbył inspekcję Starostwa Kamień Koszyrskiego, odwiedził cerkiew prawosławną, przychylając się do prośby proboszcza prawosławnego odnośnie wyjednania w P. A. K. P. D. bezpłatnych posiłków dla ubogich dzieci gmin Urynowickiej i Witczenkowskiej; poczem zwiedziwszy synagogę, urząd gminny, szpital epidemiczny N. K. N., kościół katolicki, następnego dnia, po dokładnem zaznajomieniu się ze stanem i potrzebami powiatu przez — Wydrycze, Postupel, Ratno, Horniki i Wielkorytę, powrócił p. Wojewoda do Brześcia z objazdu służbowego.

Rocznica Konstytucji 3-go Maja.

W dniu 3-m maja Naród Polski święci corocznie wiekopomną rocznicę Konstytucji 3-go Maja 1791 r., tej pamiętnej Konstytucji, gwarantującej równe prawa wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej, ustanawiającej stałe wojsko dla obrony granic Ojczyzny.

Akt ten, stawiający wówczas Polskę w pierwszym rzędzie pośród najdemokratyczniejszych ludów Europy,

stanowiący sam w sobie najliberalniejszą ustawę tego rodzaju, słusznie po dziśdzień obchodzony jest przez Polskę uroczyście, w głębokim zrozumieniu doniosłości zawartej w nim treści, która miała odrodzić chylącą się do upadku Rzeczpospolitą, wzmocnić ją i ożywić nowym duchem braterstwa, pogodzić z narodem — króla. Był to nawrót Polski szlacheckiej, buńczucznej, rozwichrzonej i upadającej — do Polski demokratycznej, Polski wszystkich stanów, równych wobec siebie, które wspólnym a zgodnym wysiłkiem podeprzeć Ją miały i dźwignąć.

I niechybnie ten wielki akt narodowej woli dopiąłby celu i podniósł Polskę do dawnej potęgi i znaczenia w świecie.

Zrozumieli to, czychający na upragniony upadek Jej, drapieżni sąsiedzi, wyrastający w siłę kosztem naszych zagrabionych ziem. Zrozumieli, że to być może i tego się przerazili. Postanowili zdusić żywiołowy pęd narodu rwącego się do wydźwignięcia i ocalenia od grożącej ruiny. Zdławiono jego krzyk życia, na trzy części rozdarto jego ciało.

Polska przestała istnieć.

Lecz... nie umarła. Żyła w ukryciu i płonęła gorącem ukochaniem wolności w piersi Kościuszki, Traugutta, tych największych synów ziemi Poleskiej, w lutni Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego, żyła w szerokich masach wiernego ludu polskiego.

W tytanicznych a nierównych walkach o niepodległość wyrażała się ta utajona przed okiem wrogów miłość ziemi ojczystej i nieustanne dążenie do wyzwolenia. Najlepsi synowie Polski ginęli w powstaniach na stosie ofiarnym miłości Ojczyzny i krwią swą świadczyli wobec świata całego o krzywdzie Polski i o tem, że „nie zginęła". I przez cały ten czas, upadając i dźwigając się znowu, krzepiono się wspomnieniem jasnej karty dziejów naszych, świętując corocznie, w ciszy naw kościelnych i zakątków, ukrytych przed okiem prześladowców — dzień 3 maja, dzień poczęcia aktu najwyższej dojrzałości narodowej, tej świętej woli ojców, której wypełnić nie dano. A nie upadając na duchu oczekiwano rychło-li nadejdzie chwila realizacji tej świętej woli ojców...

I odwóciła się karta dziejów.

Po stu latach — wymazana z pamięci i karty Europy, zakatowana, umęczona i do szczętu, zda się, przez ciemiężycieli, ujarzmiona Polska — powstała z gruzów i żyje.

Opadły ręce katów, powalonych sprawiedliwym obuchem historji i z pod pęt i pręgieży — świeżemi ranami i krwią serdeczną ociekająca — powstaje i... żyje.

Rozrasta się, umacnia, przygarnia rozproszone syny.

I buduje Narodowi dom — państwo — Rzeczpospolitą.

A podejmując świętość narodową — Konstytucję 3-go maja — na wzór jej tworzy chlubę i dumę Narodu — Konstytucję 17 Marca 1921 r.

Zaś osobną Ustawą Sejmową ustanawia Naród Polski po wieczne czasy święto 3-go Maja, czcząc w ten sposób pamięć tych wielkich poczynan ojców naszych, które doprowadziły do radosnej chwili wskrzeszenia Ojczyzny.

E. W.

. . . .

Święto 3-go maja obchodził Brześć n/B. uroczyście. Wielotysięczny tłum mieszkańców miasta zgromadził się na placu przed kościołem parafjalnym, gdzie przed polowym ołtarzem odprawiała się msza, celebrowana przez Ks. Szczerbickiego. Obecni byli przedstawiciele władz: p. J. Sienkiewicz (w zastępstwie Wojewody Poleskiego), Starosta Brzeski, p. Dorja-Dernałowicz, Dowódca Obozu Warownego, pułkownik Kobordo, oraz liczni urzędnicy wszystkich miejscowych urzędów państwowych i szkoły. Podczas mszy św. lotnicy czynili ewolucje na aeroplanie, rzucając wianki na linję wojska i następnie w czasie pochodu. Po mszy ks. Szczerbicki wygłosił płomienne przemówienie, w którem wyjaśnił znaczenie obchodzonej uroczystości i następnie, nawiązując do chwili obecnej, powiadomił zgromadzonych o krzywdzącej decyzji Komisji sojuszniczej, przyznającej Górny Śląsk — Niemcom. Poruszony do głębi tłum odśpiewał trzykrotnie Rotę, poczem uformował się olbrzymi pochód, który przeszedł ulicami miasta. W pochodzie wzięli udział przedstawiciele władz, szkoły, wojsko i cała polska ludność miasta. Przed rozwiązaniem się pochodu, na placu przed kościołem przemówił p. Szymański, (przedst. miejsc. włościaństwa) protestując przeciwko oderwaniu Górnego Śląska od Polski i domagając od Rządu energicznej akcji przeciwdziałającej, by nie dopuścić do takiej krzywdy. W tymże duchu przemówil jeden z oficerów, w końcu, po krótkim przemówieniu kierownika Straży Kresowej, p. Wójcika-Horskiego — na wniosek Komitetu obchodu — postanowiono jednogłośnie wysłać do Prezydenta Ministrów i Ministra Spraw Zagranicznych depeszę treści następującej:

„Wielotysięczne tłumy mieszkańców Brześcia, zebrane z okazji obchodu wiekopomnej rocznicy Konstytucji 3-go Maja, dowiedziawszy się o decyzji Komisji aljanckiej, przyznającej Górny Śląsk, z wyjątkiem powiatów Pszczyńskiego i Rybnickiego—Niemcom, uważając to za cios, wymierzony w pierś najżywotniejszym interesom Polski, wbrew uchwałom i postanowieniom Traktatu Wersalskiego i elementarnym zasadom sprawiedliwości, — najgoręcej i najenergiczniej protestują przeciwko podobnym postanowieniom międzynarodowych arbitrów, odrywającym od żywego ciała Ojczyzny wielki płat ziemi odwiecznie polskiej i domagają się stanowczych środków, celem niedopuszczenia do podobnej zbrodni. Ziemia Śląska musi być naszą! Nie dopuścimy do czwartego rozbioru Polski! Wzywamy Rząd, w osobie Pana Prezydenta Ministrów, o niedopuszczenie, by czyn potworny—ćwiartowania krwią ociekającej ziemi Śląskiej—miał być usankcjonowany. Zaznaczamy jednogłośnie i dobitnie, że Naród Polski, pomimo tylu krwawych ofiar wieloletniej wojny, nie zawaha się w chwili decyzji i stanie, jak jeden mąż, poprzeć zbrojnym czynem wolę swoją. Braciom na Śląsku ślemy wyrazy otuchy i zachęty do wytrwania.

W imieniu ludności Brześcia i okolicy

KOMITET."

Stuletnia rocznica śmierci Napoleona.

W dniu 5 maja Francja, a z nią i Polska cała, obchodziła uroczyście stuletnią rocznicę śmierci największego Wodza, jakiego wydała historja — Wielkiego Cesarza Francuzów — Napoleona.

Imię to, z którego dźwiękiem łączyla się wszystka nadzieja naszych dziadów na podźwignięcie i zmartwychwstanie Ojczyzny — było niegdyś zarazem śpiżowem hasłem bo boju zrywających się orłów naszych — ks. Józefa, Dąbrowskiego, Fiszera, Kniaziewicza, Kozietulskiego, Sułkowskiego i wielu in-

nych, którzy sławę oręża polskiego roznieśli po świecie na ostrzu swych szabel i lanc, wprawiając w podziw swem bohaterstwem dalekie ludy, podnosząc na wyżyny nieśmiertelnej chwały imię polskiego żołnierza.

Somo-Sierra, Saragossa, Hohenlinden, Smoleńsk, Możajsk, Lipsk i.... San-Domingo — to chwała i niedola naszego żołnierza, który niepomny na trudy bitew i rzęsisty posiew krwi — szedł wszędzie za bogiem wojny, zapatrzony w umiłowany w duszy cel, płacąc kalectwem i życiem — bez szemrania, niemal z rozkoszą. W kurzawie bitew, w zmiennej kolei losów wojny, raz u szczytu wojennej chwały, to znów w ciężkiej potrzebie — bił się do upadłego żołnierz polski, depcząc kraje Europy, przyśpiewując sobie na otuchę „jeszcze nie zginęła".

Nasze legjony! Ten wielki krzyk bohaterskiego poświęcenia najlepszych synów Narodu, idących umierać za cudze, zda się, sprawy, mając jedynie wskrzeszenie Ojczyzny na celu, obił się o dalekie ziemie wołaniem potężnem, jednając cześć i podziw imieniowi Polaka.

Obce ludy, dalekie kraje nauczyły się czcić i kochać polskiego żołnierza, który szedł nie po zabory, nie po zdobycze, lecz by sobie **wysłużyć**, ofiarą krwi własnej — dla cudzej przelanej sprawy — **wykupić** z niewoli Ojczyznę swoją.

Z miłości dla Ojczyzny zaprzedawał się dobrolnie w niewolę.

Choćby **to** tylko stało się za sprawą boga wojny — Napoleona — już i za to, że potrafił wzbudzić taki bezprzykładny w dziejach poryw poświęcenia dle miłości Ojczyzny, należałaby mu się nasza cześć po wieczne czasy.

Ale wszak i bezpośrednio przyczynił się do polepszenia doli naszego Narodu.

Rzuciwszy sobie pół świata pod nogi, w dniu 9 lipca 1807 roku — na mocy pokoju w Tylży — utworzył Księstwo Warszawskie.

Uczynił wyłom w murze więziennym naszej Ojczyzny i dał jej możność odetchnąć nadzieją wolności.

Dał Narodowi Polskiemu prawo — Kodeks Cywilny, który postawił nas w rzędzie państw kulturalnego Zachodu, normujących swoje stosunki na podstawach prawnych i demokratycznych. Prawo to dźwignęło nas moralnie, stało się podwaliną narodowej praworządności i postępu — połączyło nas z rodziną cywilizowanych ludów. Prawo to przyjęło się zupełnie na gruncie polskim i, z czasem, wróśłszy w nasz organizm narodowy — jako nieodłączna, składowa część tegoż — stało się jego kośćcem — własnością narodową i przetrwało po dzień dzisiejszy.

Ten kodeks, to największy może dar z rąk Napoleona, którego nam nikt potem wydrzeć nie zdołał i który pozostał trwałym łącznikiem, wiążącym nas z zachodnią cywilizacją.

Dał zachodnio-europejską strukturę państwową Księstwu Warszawskiemu, tworząc konstytucję tegoż na wzór najoświeceńszych ludów Europy.

Połączył nas na zawsze braterstwem broni ze swą szlachetną Francją, która nas wspiera i jest naszą prawdziwą przyjaciółką.

To jego dzieło, to dzieło jego ducha i geńjuszu.

A nadewszystko porwał i na szczyty bohaterstwa poniósł imię polskiego żołnierza, nauczył bić się i walczyć przeciw wszystkiemu — budować wszystko z niczego.

Sam runął z wysokości i umarł wygnańcem, ale zmartwychwstała i wolna Polska nie zapomniała tego, co dla niej uczynił i dziś, narówni z Francją, czci imię Tego, który sławą okrył Jej synów.

E. W.

. . . .

Dnia 5 maja r. b. Brześć n|B. obchodził stuletnią rocznicę śmierci Napoleona. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w miejscowym kościele parafjalnym, wobec przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych, przy wielkim napływie ludności wszelkich stanów. Po nabożeństwie uformował się imponujacy pochód do Twierdzy, w którym wzięła udział cała niemal ludność Brześcia, wraz z wojskiem, szkołami i delegacjami. W twierdzy, po przemówieniu okolicznościowem p. T. Świętochowskiego, ks. prefekta Szczerbickiego, oraz przedstawiciela wojskowości, nastąpiło wmurowanie tablicy pamiątkowej — ku czci wielkiego Wodza — w sali obrad pałacu pokoju, przyczem chór Tow. „Echo" odśpiewał okolicznościowe pieśni, zaś oddział asystującej uroczystości artylerji dał przepisane salwy.

Wieczorem tegoż dnia, ku uświetnieniu obchodzonej uroczystości, dane było przedstawienie w teatrze Sarwera, gdzie odegrano „Damy i huzary" Fredry, na którem zebrała się cała polska inteligencja Brześcia oraz przedstawiciele Misji Wojskowej Francuskiej.

Takież obchody odbyły się w dniu tym we wszystkich miastach Województwa Poleskiego.

Wymiana pism i depesz pomiędzy p. Wojewodą Poleskim a Przedstawicielami Francji z okazji rocznicy Napoleńskiej.

Do Pana Ambasadora Francji w Warszawie.
(Do Pana Jenerała Niessèl'a).

W imieniu wielotysięcznych tłumów, zebranej na uroczystości obchodu stuletniej rocznicy śmierci Napoleona, ludności miasta i okolicy, składamy Ci, Panie Ambasadorze, (w twe ręce Panie Jenerale) wyrazy gorącej przyjaźni i uwielbienia dla mężnego Narodu Francuskiego, który dziś, jak przed stu laty, hołdując wiernie ideom wolności, równości, braterstwa i sprawiedliwości, idzie ręka w rękę z Polską ku urzeczywistnieniu tych wspólnych ideałów.

Wierzymy głęboko, iż obustronna przyjaźń i tylekroć krwią uświęcone braterstwo broni, stworzy moc, o którą się rozbiją przeciwne fale, godzące w pomyślność obu Narodów.

Brześć n/B. dn. 5 maja 1921 r.

Wojewoda Poleski:
(—) *Walery Roman.*

„Do Pana Walerego Romana,
Wojewody,
w Brześciu.

Panie Wojewodo! Raczył Pan łaskawie wyrazić mi, z powodu stuletniej rocznicy śmierci Wielkiego Cesarza. gorące uczucia, żywione dla Francji przez członków Komitetu rocznicy Napoleońskiej tudzież przez licznych mieszkańców m. Brześcia i okolic.

Głęboko wzruszony tą piękną uroczystością, proszę Pana, jak również jego współobywateli, przyjąć moje najgorętsze podziękowanie.

Racz przyjąć, Panie Wojewodo, wyrazy wysokiego poważania.

Warszawa, dnia 9 maja 1921 r.“

(—) *A. de Panafieu.*

„Brześć,

Wojewoda Walery Roman.

Wzruszony do głębi wyrażeniami szczerego uznania dla mojej Ojczyzny i jej wielkiego Wodza, składam szczere żołnierskie podziękowanie. Ufam, że Polska, jako młodsza siostra Francji, złączona z Nią nierozerwalnymi węzławi przyjaźni, szybko dojdzie w swoim rozwoju do szczytu potęgi i sławy.

Warszawa, dn. 10|V-1921 r.

Niessel,
Generał.“

Wizytacja kanononiczna J. E. Ks. Biskupa Łucko-Żytomierskiego.

W dniu 9 maja przybył do Sarn Biskup djecezji Łucko-Żytomierskiej, ks. Ignacy Dybowski, na wizytację kanoniczną. Na dworcu kolejowym powitał dostojnego Pasterza imieniem Wojewody Poleskiego, Starosta Sarneński p. Rutkowski oraz przedstawiciele miejscowych urzędów, kleru i społeczeństwa. Wojewoda Poleski powitał Ks. Biskupa na granicy Województwa następującą depeszą:

„Do Jego Ekscelencji Biskupa Łucko-Żytomierskiego.

Nie mogąc osobiście powitać Waszą Ekscelencję podczas pierwszej Jego wizytacji kanonicznej na ziemiach Województwa Poleskiego, przesyłam tą drogą życzenia, by szczytne trudy Waszej Ekscelencji, podjęte celem krzepienia i umacniania wiernych w służbie Boga i Ojczyżny, wydały plon obfity dla dobra Rzeczypospolitej i synów tej ziemi, którzy po stu trzydziestu latach krwawego ucisku wroga mają znów możność swobodnego wyznawania wiary ojców.

Brześć nad Bugiem, dn. 9 maja 21.

Wojewoda Poleski:
(—) *w/z J. Sienkiewicz*“.

W odpowiedzi J. E. Ks. Biskup nadesłał pod adresem Wojewody następujący telegram:

„Brześć nad Bugiem

Wojewoda Poleski.

W ciężkiej pracy mojej obecnej na Kresach i otuchy i sił mi dodaje ta entuzjastyczna radość, z jaką spotyka swego pasterza lud tak głęboko katolicki i polski, mimo burze złowrogie, jakie przebył. Cieszy mnie i ten szacunek, z jakim spotykają mnie wszystkie Starostwa i Urzędy, widzę już teraz, jaki obfity plon wyda praca moja ku dobru Kościoła i Ojczyżny; prawdziwą radością i nową mocą ku pracy oddźwiękła mi się dusza na słowa Pana Wojewody— pierwszego syna Kościoła i Rzeczypospolitej na Kresach. Dziękuję za życzenia i również i ja Panu Wojewodzie ślę swoje pozdrowienie powitalne oraz życzenie, żeby Bóg błogosławił w Jego pracy, iżby rozkwitła świetnością czynów, zmierzających ku tym wyższym celom, jakie Pan Wojewoda, w swej powitalnej do mnie depeszy, nakreślił.

Sarny, dn. 10 maia 1921 r.

(—) *Ignacy*
Biskup Łucko-Żytomierski.

J. E. Ks. Biskup podejmowany był w Sarnach na obiedzie, wydanym przez przedstawicieli władz i społeczeństwa. Pod wieczór tegoż dnia Ks. Biskup opuścił Sarny, udając się na wizytację do Tomaszgrodu, 10 maja wieczorem był w Dąbrowicy, zaś 11 w Bereżnicy, a 12-go we Włodzimiercu, wszędzie witany entuzjastycznie przez miejscową ludność katolicką. Dnia 16 maja Ks. Biskup był w Kamieniu Koszyrskim, witany na granicy powiatu przez Starostę Kamień Koszyrskiego, p. Kleczyńskiego, zaś 16 maja, opuszczając ziemie Województwa Poleskiego, wysłał do p. Wojewody depeszę treści następującej:

„Brześć, Panu Wojewodzie Poleskiemu.

Opuszczając Województwo Poleskie, składam na ręce czcigodnego Pana Wojewody serdeczne podziękowanie Panom Starostom Kamień Koszyrskiemu i Sarneńskiemu, którzy, wraz ze swoimi urzędnikami, dołożyli wszelkich starań, by ta moja wizyta, podjęta ku większej chwale Boga i ukochanej Ojczyzny, jaknajuroczyściej się odbyła.

Przytem przesyłam Panu Wojewodzie życzenia, aby Bóg raczył błogosławić Jego pracy dla Kościoła i Ojczyzny.

Kamień Koszyrski, dn. 16 maja 1921 r.

(—) *Ignacy*
Biskup Łucko-Żytomierski.

Mianowanie sędziów honorowych.

Decyzją Wydziału Osobowego Sądu Okręgowego w Pińsku z dnia 16-go kwietnia r. b. p. Walery Roman, Wojewoda Poleski, został wybrany i przez walne zgromadzenie połączonych Wydziałów Sądu Apelacyjnego Ziem Wschodnich z dn. 6 maja r. b. zatwierdzony na stanowisko Sędziego Honorowego Pińskiego Sądu Okręgowego.

Na takież stanowisko powołany został p. Jan Sienkiewicz, Naczelnik Wydziału Prezydjalnego Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Ogłoszenia o zagubionych dokumentach.

Zaginęło zaświadczenie wydane w 1921 r. przez Starostwo Pińskie na imię Abrama-Hirsza Łuckiego, lat 57, zamieszkałego w Pińsku ul. Słobodska Nr. 22.

Zaginął dokument Nr. 77.III. 83/I wydany przez Starostę Brzeskiego (w sprawie poddaństwa) na imię Ludwika Smolskiego.

Zaginęła legitymacja wydana na imię Borisa Szejda, zamieszk. we wsi Radwanicze, pow. Brzeski.

Zaginął paszport wydany przez Policję w Brześciu n/B. na imię Ałty Rubinsztejn, zamieszk. w Brześciu n/B., ul. Mikołajewska Nr. 36.

Zaginęła legitymacja służbowa Nr. 1908 z fotografją, wydana na imię Anny Zdanowiczówny, nauczycielki szk. powsz. w Bohdinkach, pow. Brzeski.

Zaginęła legitymacja polska, wydana przez policję w Brześciu n/B. w 1920 r. na imię Cyrli Kiempe zamieszk. w Brześciu n B. ul. Grajewska Nr. 10.

Zaginął dowód osobisty, wydany przez Gminę Żydowską w Brześciu n/B. na imię Icka Kleinmana, zamieszk. w Brześciu n B. ul. Listowskiego Nr. 118.

Skradziono paszport, wydany przez wójta gminy Domaczewskiej, pow. Brzeskiego, na imię Adolfa Ryla, zamieszk. we wsi Nejbrow, gm. Domaczew.

Zaginęła legitymacja, wydana na imię Włodzimierza Rybnikowa, zamieszk. we wsi Romejki, gm. Hordzieje, pow. Sarneński.

Zaginęła legitymacja № 1029, wydana przez Starostwo Kamień-Koszyrskie na imię Anny Maczarskiej, zamieszk. we wsi Hołoby, gm. Kam.-Koszyrski.

Zaginęła legitymacja № 1687, wydana przez Komendę Policji Państw. pow. Pińskiego na imię Chaima Kachelsona, zamieszk. w Pińsku.

Zaginęła legitymacja № 2135, wydana przez Starostwo Kobryńskie na imię Gedali Rogożnickiego, zamieszk. w Kobryniu, ul. Rynek № 17.

Zaginął dowód osobisty № 1809, wydany przez Nacz. II rej. pow. Drohiczyńskiego na imię Agaty Sacharowej-Kotowicz, zarządz. gospod. szpitala w Janowie.

Zaginęła legitymacja № 1514, wydana przez Starostwo Kamień-Koszyrskie na imię Jana Kucyka, mieszk. wsi Borki gm. Chocieszów.

Zaginęła legitymacja № 273, wydana przez Starostwo Kamień-Koszyrskie na imię Tadeusza Gadona zamieszk. w majątku Rakowy Las, gm. Kam.-Koszyrski.

Zaginęła legitymacja № 728, wydana przez Starostwo Kowelskie na imię Józefa Kacmana, mieszk. Kam.-Koszyrskiego.

Zaginęła legitymacja № 311, wydana przez Nacz. rej. w Kam.Koszyrskim na imię Złaty Korż, mieszk. Kamienia-Koszyrskiego.

Zaginęła legitymacja № 563, wydana przez Komendę Policji Państw. pow Brzeskiego na imię Gordieja Ostapkowicza, zamieszk. w Brześciu n/B., Kijowska Słobódka № 41.

Skradziono paszport amerykański i dokument na prawo przejazdu z Polski do Ameryki, wydane na imię Zelika Wabnika, zamieszk. w Brześciu n/B., ul. Dąbrowskiego № 8.

Zaginęła legitymacja № 480, wydana przez Nacz. V rej. pow. Brzeskiego na imię Lejzara Glonbermana, zamieszk. w Stolinie, pow Łuninieckiego.

Skradziono legitymację № 13, wydaną przez Nacz. IV rejonu w Kamieniu-Koszyrskim na imię Izydora Matysa, zamieszk. w Małych Hołobach, gm. Kamień-Koszyrskiej.

Skradziono legitymację № 225, wydaną przez Nacz. IV rejonu w Kamieniu-Koszyrskim na imię Nusena Rubinstejna, zamieszk. w Kamieniu-Koszyrskim.

Skradziono legitymację, wydaną przez policję w Brześciu na imię Sary Stok, zamieszk w Brześciu n/B., ul. Zygmuntowska № 18.

Zaginął paszport polski, wydany przez Konsula Polskiego w Libawie na imię Józefa Kupczyka, zamieszkałego we wsi Wierchi, gm. Wysokie-Litewskie, pow Brzeskiego.

Podaje się do wiadomości, iż podczas pożaru w dniu 26-go lipca we wsi Domaszyce, gm. Zabczyckiej, pow. Pińskiego spalił się dziedziniec Łuki Kopyczko. W ogniu zginął należący do niego akt wieczysty kupna u wieśniaka tejże wsi, Kuprjana, syna Stefana, Tarełki 2 dziesięcin ziemi ornej, 2 dziesięcin ziemi łąkowej i 150 sążni różnych zabudowań. Spalony akt był zawarty u Pińskiego notarjusza p. Pigulewskiego i zatwierdzony został przez Mińskiego st. notarjusza dn. 10-go lutego 1910 r. (st. st).

Skradziono legitymację № 13, wydaną przez Starostwo Kobryńskie na imię Manasza Kuprjańskiego, zamieszkałego w Horodcu.

Zaginęła legitymacja № 1244 wydana przez Nacz. II Rejonu pow. Sarnenskiego na imię Michela Sznicera zamieszkałego w Dąbrowicy pow. Sarn.

Zaginęła legitymacja № 479, wydana przez Nacz. II Rejonu pow. Sarneńskiego na imię Gersza Growera, zamieszkałego w m. Dąbrowicy tegoż powiatu.

Zaginęła legitymacja, wydana przez Nacz. II Rejonu pow. Brzeskiego na imię Konstantego Iwaniuka, zamieszkałego we wsi Kostyczy, gm. Motykały pow. Brzeskiego.

Zaginęła legitymacja, wydana przez Nacz. rej. w Wysoko-Litewsku na imię Eljasza Poleszczuka, zamieszkałego we wsi Świtycze, gm. Wysokie-Litewskie pow. Brzeskiego.

Zaginął paszport rosyjski Nr. 233, wydany przez wójta gm. Motykalskiej pow. Brzeskiego na imię Aleksandry Soroka z dziećmi: Janem, Teodorą i Wierą zamieszk. w Brześciu n/B. Grajewska Słobodka Nr. 1 oraz karta aprow. Magistratu m. Brześcia n/B. na cztery osoby.

Zaginęła legitymacja № 1272 wydana przez Nacz. II Rejonu pow. Sarneńskiego na imię Michela Bebesa, zamieszk. w Dąbrowicy tegoż powiatu.

Zaginęła legitymacja studencka z fotografją № 78, wydana przez Politechnikę w Chersonie, paszport dyplomat. z fot. wyd. przez Rosyjską Dypl. Misję w Warszawie, zaświadcz. na otrzymanie karty pobytu z fot. wyd. przez komisję rosyjsk. w Warsz. oraz legitymacja z fot. wyd. przez I Terski pułk kozaków. Powyższe dokumenty wydane były na imię Mitrofana Korytkina (rotmistrza) zamieszk. w Brześciu n/B.

Zaginął dowód osobisty wydany przez Nacz. III rej. pow. Prużańskiego na imię Oszera-Gotela Pieseckiego z synem Mozerem, zamieszk. w Berezie-Kartuskiej pow. Prużańskiego.

Zaginęła legitymacja № 642, wydana przez K-ndę pol. Państw. w Kobryniu na imię Chaima Matywieckiego, zamieszk. w Kobryniu.

Zaginęła legitymacja № 789, wydana przez Nacz. I rej. pow. Drohiczyńskiego na imię Platona Puchowicza, mieszk. w. Tulatycze, gm. Bezdzież

Zaginęła legitymacja № 1167, wydana przez Nacz. I rej. pow. Drohiczyńsk. na imię Teodora Łukaszczyka mieszk. wsi i gm. Bezdzież.

Skradziono w pociągu pomiędzy stacjami Brześć-Kobryń kartę powołania i metrykę na imię Izydora Kwiatkowskiego szereg. st. zbornej w Krakowie oraz miljonówkę № 1500471; poszkodowany żołnierz prosi bardzo o zwrot tych dokumentów pod adresem: Powiatowa Komenda polic. państw. w Pińsku.

Zaginęła legitymacja № 1466, wydana przez Starostwo w Kamieniu-Koszyrskim na imię Marji Żmikowskiej, zamieszk. tamże.

Zaginęła legitymacja № 447, wydana przez Nacz. rej. w Kamieniu-Koszyrskim na imię Lei Pluss, zamieszk. tamże.

Dwa tysiące marek, wraz z portfelem i legitymacją na imię **Bojdana Mordki** znalezione w środę dn. 7 września na ul. Steckiewicza w Brześciu, są do odebrania **w Redakcji „Dziennika", Urząd Wojewódzki.**

Ogłoszenia.

KONKURS.

(Na dostawę siana, słomy i owsa).

Intendentura Okręgu Generalnego Brześć n/Bugiem ogłasza konkurs na dostawę: siana 129,600 cetnarów metrycznych, słomy 63,300 cetnarów metrycznych i owsa 10,800, dla Wojskowych Zakładów Gospodarczych Brześć n/Bugiem i Baranowicze w czasie od 20 września b. r. do 30 października 1921 r.

Reflektuje się tylko na siano, słomę i owies dobrego gatunku. Przyczem pożądana jest dostawa siana prasowanego.

Oferty na dostawę całego zapotrzebowania lub części tegoż należy wnosić w terminie do 18 września r.b. godzinę 12 w zapieczętowanych kopertach z napisem „Oferta" na dostawę siana, słomy i owsa do L. 1119/z do Intendentury Brześć n/Bugiem.

Do oferty należy dołączyć dowód złożenia wadjum w gotówce, lub w papierach wartościowych, mających zabezpieczenie pupilarne w wysokości 5% (pięć procent) od wartości oferowanej miesięcznie dostawy siana, słomy i owsa. Wadjum należy składać w Kom. Gosp. W. O. Z. G. Brześć n/Bugiem.

Oferty, do których nie będzie dołączony dowód złożenia 5% wadjum nie będą rozpatrywane i pozostaną bez odpowiedzi.

Otwarcie ofert nastąpi komisyjnie w Intendenturze O. G. Brześć n/B. dnia 19/IX września o godzinie 9-ej rano.

Poczem o wyniku konkursu zostaną interesowani niezwłocznie pisemnie zawiadomieni.

J. Maryański ppłk.
Szef intendentury.

KONKURS.

Min. Spr. Wojsk ogłasza niniejszem konkurs na sprzedaż odpadków z uboju wojskowego jako-to: kości, kopyta, rogi, jelita, włosie, szczecina, ogony bydlęce i końskie loco W. O. Z. G. Brześć na czas od 10 września 1921 r do 10 lutego 1922 r. z prawem regulowania cen co miesiąc.

Odstemplowane oferty na kupno wymienionych odpadków należy wnosić w terminie do 10 września 1921 r. godz. 12 w zamkniętych i opieczętowanych kopertach z napisam „Oferta na kupno odpadków z uboju bydła do liczby 327 tut. Int. ulica 3 maja № 47".

Szczegółowe określenie warunków kupna nastąpi przed zawarciem umowy na podstawie wyniku niniejszego konkursu. Do oferty dołączyć należy wadjum w wysokości 20.000 mk. w gotówce lub papierach wartościowych.

Otwarcie oferty nastąpi komisyjnie w Intendentutze D, O. G. dn 12 września b. r. o godz 12-ej, poczem o wyniku konkursu zostaną interesowani niezwłocznie zawiadomieni.

J. Maryański ppłk.
Szef Intendentary

Potwierdzenie zgłoszenia przemysłu.

Zarząd Spółki „ORKA" zgłosił dnia 10 września 1921 r. do Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego, na zasadzie aktu, zeznanego przed St. Staniszewskim Notarjuszem przy Wydziale Hipotecznym Sądu Okręgowego w Warszawie i wciągniętego do repertorjum za rok 1921 pod Nr. 982. rozpoczęcie wykonywania przemysłu prowadzenia drukarni i introligatorni w Brześciu n. B. przy ul. Zygmuntowskiej pod № 63.

Przedsiębiorstwo to prowadzone będzie pod firmą:

„Drukarnia i introligatornia Spółki „ORKA".

Powyższy przemysł zanotowano w rejestrze przemysłowym tom I str. 9. poz. 18.

Na mocy postanowienia walnego zebrania członków Kobryńskiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu z dnia 17 Kwietnia 1921 roku Rada Nadzorcza T-wa zaprasza pp. członków Kobryńskiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu na nadzwyczajne walne zebranie, które się odbędzie w dniu 11 Września 1921 roku o godzinie 3-ej po południu w gmachu Towarzystwa w Kobryniu.

Przedmiotem obrad będzie:

1. Rozpatrzenie i przyjęcie nowego statutu T-wa opracowanego z polecenia walnego zebrania z dnia 17 Kwietnia r. b. i wydanie Zarządowi odpowiednich pełnomocnictw do zalegalizowania takowego.
2. Omówienie spraw związanych z przyjęciem nowego statutu.
3. Wolne wnioski.

O ile w terminie oznaczonym wyżej nie zbierze się wymagana statutem liczba członków, następne zebranie z tym że porządkiem dziennym i prawomocne bez względu na ilość zebranych, odbędzie się **dnia 25 Września 1921 r.** o godzinie 3-ej po południu w gmachu Towarzystwa w Kobryniu. 84.

DRUKARNIA „ORKA", BRZEŚĆ UL. ZYGMUNTOWSKA 63.